

“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI NAZİRLƏR KABİNETİNİN QƏRARI

“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2013-cü il 13 iyun tarixli 686-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi və “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 21 oktyabr tarixli 409 nömrəli Fərmanının ləğvi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2013-cü il 24 iyul tarixli 942 nömrəli](#) Fərmanının 1.1.3-cü, 1.1.5-ci, 1.1.6-cı, 1.1.8-1.1.11-ci, 1.1.14-cü, 1.1.16-cı, 1.1.18-ci və 1.1.19-cu yarımbəndlərinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası və tətbiqi Qaydası” təsdiq edilsin (1 nömrəli əlavə).

2. “Beynəlxalq vahidlər sisteminin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər sistemdən kənar kəmiyyət vahidlərinin tətbiqi Qaydası” təsdiq edilsin (2 nömrəli əlavə).

3. “Kəmiyyət vahidlərinin adları, işarələri və yazılış Qaydası” təsdiq edilsin (3 nömrəli əlavə).

4. “Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi Qaydası” təsdiq edilsin (4 nömrəli əlavə).

5. Standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipinin təsdiqi barədə sertifikatın forması təsdiq edilsin və sertifikatın qüvvədə olma müddəti verildiyi tarixdən etibarən 5 il müəyyən edilsin (5 nömrəli əlavə).

6. “Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Qaydası” təsdiq edilsin (6 nömrəli əlavə).

7. “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası” təsdiq edilsin (7 nömrəli əlavə).

8. “Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi Qaydası” təsdiq edilsin (8 nömrəli əlavə).

9. “Ölçmə vasitələrinin yarırsızlıq nişanının forması və onun ölçmə vasitələrinə vurulma Qaydası” təsdiq edilsin (9 nömrəli əlavə).

10. “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi Qaydası” təsdiq edilsin (10 nömrəli əlavə).

11. “Ölçmə vasitələrinin kalibrlənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrlənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrlənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrlənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair Tələblər” təsdiq edilsin (11 nömrəli əlavə).

12. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin aşağıdakı qərarları ləğv edilsin:

12.1. “Azərbaycan Respublikasının ərazisində tətbiq olunan ölçü vahidləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin [2011-ci il 3 fevral tarixli 23 nömrəli](#) qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, 2, maddə 151);

12.2. “Ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları”nın təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin [2011-ci il 3 fevral tarixli 24 nömrəli](#) qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, 2, maddə 152);

12.3. “Ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiq edilməsi haqqında sertifikatın forması və qüvvədə olma müddətinin müəyyən edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin [2011-ci il 3 fevral tarixli 25 nömrəli](#) qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2011, 2, maddə 153).

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Artur Rasi-zadə

Bakı şəhəri, 9 iyun 2014-cü il

187

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
1 nömrəli əlavə

Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası və tətbiqi

Qaydası

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda «Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.4-cü maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyasına və tətbiqinə dair ümumi müddəaları və tələbləri, ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) ölçmələrə dair metroloji tələblərə uyğunluğunun

qiymətləndirilməsi və təsdiq edilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsi sahələrində attestasiya edilmiş ölçmə metodikaları tətbiq edilir.

1.3. Bu Qaydada istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.3.1. ölçmə metodikası (metodu) — yerinə yetirilməsi ölçmələrin nəticələrinin dəqiqlik göstəriciləri ilə alınmasını təmin edən, konkret təsvir edilmiş əməliyyatların məcmusu;

1.3.2. ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası — ölçmə metodikalarının (metodlarının) ölçmələrə dair metroloji tələblərə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi və təsdiq edilməsi;

1.3.3. ölçmə metodikalarının metroloji ekspertizası — ölçmə metodikasının ona tətbiq edilən metroloji tələblərə uyğunluğunun müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə metodların və ölçmə vasitələrinin seçiminin, ölçmə aparılması qayda və əməliyyatlarının, həmçinin ölçmələrin nəticələrinin emal edilməsinin təhlili və qiymətləndirilməsi;

1.3.4. ölçmələrin dəqiqlik göstəricisi — metodikanın tələb və qaydalarına riayət etməklə alınan, ölçmələrin istənilən nəticələrinin müəyyən edilmiş dəqiqlik xarakteristikası;

1.3.5. arbitraj ölçmə metodikası — eyni bir fiziki kəmiyyətin eyni şəraitdə bir neçə attestasiya olunmuş ölçmə metodikasından istifadə etməklə, alınan ölçmələrin nəticələri ilə bağlı fikir ayrılığı yarandıqda, Azərbaycan Respublikasının *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)* tərəfindən və ya maraqlı tərəflərin razılığı ilə müəyyən edilən ölçmə metodikası. [11](#)

2. Ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası

2.1. «Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikaları (metodları) attestasiya olunmalıdır.

2.2. Ölçmə metodikalarının attestasiyası aşağıdakıları müəyyən etmək məqsədi ilə aparılır:

2.2.1. ölçmə metodikaları sənədlərində tələblərin və əməliyyatların tam ifadə olunması;

2.2.2. dəqiqlik göstəricilərinin mövcudluğu və əsaslandırılması;

2.2.3. ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğu.

2.3. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası fiziki və hüquqi şəxslərin, dövlət orqanlarının müraciəti əsasında ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində akkreditasiya edilmiş hüquqi və ya fiziki şəxslər keçirirlər. Ölçmə metodikalarının attestasiyasına bu Qaydanın 2.5-ci bəndində göstərilən sənədlərin metroloji ekspertizası, həmçinin attestasiya olunan ölçmə metodikasının ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən nəzəri və təcrübi tədqiqatlar daxildir.

2.4. Ölçmə metodikalarının attestasiyası üçün aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir:

2.4.1. ölçmə metodikasının işlənilib hazırlanmasına ilkin verilənlər;

2.4.2. ölçmə metodikasını reqlamentləşdirən sənədin layihəsi;

2.4.3. ölçmə metodikalarının nəzəri və təcrübi tədqiqatlarının materialları daxil olmaqla, metodikanın dəqiqlik göstəricilərinin qiymətləndirilməsinin nəticələri və proqramı.

2.5. Ölçmə metodikalarının attestasiyası zamanı onların aşağıdakılara uyğunluğunun tədqiqi və təsdiqi keçirilir:

2.5.1. ölçmə metodikalarının — onların məqsədli təyinatına, yəni təklif olunan metodikanın ölçmə obyektinin xassələrinə və ölçülən kəmiyyətlərin xarakterinə uyğunluğu;

2.5.2. ölçmələrin yerinə yetirilmə şərtlərinə — verilən ölçmə metodikasının tətbiqinə aid tələblərə;

2.5.3. ölçmələrin nəticələrinin dəqiqlik göstəricilərinə və ölçmələrin etibarlılığının təmin edilməsi üsullarına — müəyyən edilmiş metroloji tələblərə;

2.5.4. ölçmə metodikasının tərkibində istifadə olunan ölçmə vasitələrinin, standart nümunələrin — ölçmələrin nəticələrinin dövlət ilkin kəmiyyət vahidi etalonlarına, müvafiq dövlət ilkin kəmiyyət vahidi olmadıqda isə xarici dövlətlərin milli kəmiyyət vahidi etalonlarına izlənilməsinin təmin edilməsi şərtlərinə;

2.5.5. ölçmələrin nəticələrinin yazılı qeydiyyatı — Azərbaycan Respublikası ərazisində tətbiqinə yol verilmiş kəmiyyət vahidlərinə tələblərə;

2.5.6. ölçmələrin nəticələrinin təqdim edilmə formalarına — metroloji tələblərə.

2.6. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası barədə müraciətə 30 (otuz) gün müddətində baxılır.

2.7. Attestasiyanın nəticələri müsbət olduqda:

2.7.1. nəzəri və təcrübi tədqiqatların nəticələri əlavə edilməklə, ölçmə metodikasının müəyyən edilmiş metroloji tələblərə uyğunluğu haqqında rəy tərtib olunur;

2.7.2. attestasiya haqqında şəhadətnamə tərtib olunur;

2.7.3. ölçmə metodikasını reqlamentləşdirən sənəd təsdiq olunur.

2.8. Nəticələr mənfi olduqda, attestasiya edən təşkilat verilən ölçmə metodikasının işlənilib hazırlanması üçün texniki tapşırığın və ya ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində normativ hüquqi sənədlərin tələblərinə uyğun olmaması barədə rəy tərtib edir. Tərtib olunmuş rəy 3 (üç) gün müddətində müraciət edən fiziki və hüquqi şəxsə, dövlət orqanına göndərilir. Attestasiya edən təşkilatın rəyi ilə razı olmayan fiziki və hüquqi şəxs, dövlət orqanı inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət verə bilər.

2.9. Attestasiya haqqında şəhadətnamə attestasiya edən təşkilatın rəhbəri tərəfindən imzalanır, möhürlə təsdiq edilir və tarix qoyulur. Attestasiya haqqında şəhadətnamə onu verən hüquqi və ya fiziki şəxs tərəfindən qeydiyyata alınmalıdır. Ölçmə metodikası (metodu) haqqında şəhadətnamə aşağıdakı məlumatları əks etdirməlidir:

2.9.1. ölçmə metodikasını attestasiya edən hüquqi və ya fiziki şəxsin adı və ünvanı;

2.9.2. attestasiya olunmuş ölçmə metodikasının sıra nömrəsindən ibarət olan qeydiyyat nömrəsi, hüquqi və ya fiziki şəxsin akkreditasiya attestatının nömrəsi və təsdiq olunduğu il;

2.9.3. ölçülən kəmiyyətin işarəsi daxil olmaqla, ölçmə metodikasının adı və təyinatı, zərurət olarsa, ölçülən obyektin adı və onun əlavə parametrləri, həmçinin istifadə olunan ölçmə üsulu;

2.9.4. ölçmə metodikasını işləyib hazırlayan təşkilatın adı və ünvanı;

2.9.5. ölçmə metodikası sənədinin işarəsi və adı, təsdiq edildiyi il və səhifələrinin sayı;

2.9.6. ölçmə metodikasının müəyyən edilmiş tələblərə uyğunluğunun təsdiq edilməsi üsulu (nəzəri və ya təcrübi tədqiqatlar);

2.9.7. attestasiya nəticəsində ölçmə metodikasının ona qoyulan tələblərə uyğunluğunun müəyyən edildiyi barədə qərar.

2.10. Attestasiya haqqında şəhadətnamə təsdiq olunduqdan sonra 3 (üç) gün müddətində müraciət edən fiziki və hüquqi şəxsə, dövlət orqanına göndərilir.

2.11. Ölçmə metodikasını reqlamentləşdirən sənəd onun attestasiyasından sonra, işləyib hazırlayan təşkilatın rəhbəri tərəfindən imzalanaraq, möhür vurulmaqla təsdiqlənir və qeydiyyat tarixi, attestasiya haqqında şəhadətnamənin nömrəsi qeyd edilir. Təsdiq edildikdən sonra sənədin surəti attestasiya edən təşkilata göndərilir.

2.12. Ölçmə metodikasında dəyişikliklər metodikanı işləyib hazırlayan qurum tərəfindən edilir. Ölçmə metodikalarında dəyişikliklər bu Qaydanın ölçmə metodikalarının işlənilib hazırlanma və attestasiyası tələblərinə uyğun olaraq sənədləşdirilməlidir. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikaları (metodları) haqqında məlumatlar attestasiyanı keçirən şəxslər tərəfindən ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fonduna verilir.

3. Ölçmə metodikalarının tətbiqi qaydası

3.1. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikaları, ölçmələrin dəqiqliyinə nəzarət daxil olmaqla, sənədlərdə qeyd olunan uyğunluğa ciddi riayət etməklə həyata keçirilir.

3.2. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikasını istifadəsini nəzərdə tutan hər bir laboratoriya tətbiq etməzdən əvvəl öz laboratoriya şəraitində onun müəyyən edilmiş dəqiqlik göstəriciləri ilə reallaşdırıla bilməsinin təsdiqini keçirirlər.

3.3. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikasını istifadə edən laboratoriya, həmin ölçmə metodikasının sənədlərində ifadə olunmuş prosedurlara uyğun olaraq, ölçmələrin keyfiyyətinə daimi nəzarəti həyata keçirməlidir.

3.4. Eyni şəraitdə, eyni bir kəmiyyət üçün iki və daha çox ölçmə metodikalarının mövcud olması ilə bağlı mübahisəli vəziyyət yaranarsa:

3.4.1. rəsmi nəşr edilmiş sənədlərlə reqlamentləşdirilmiş ölçmə metodikasını üçün arbitraj metodikasını müəyyən edilməlidir. Bu ölçmə metodikasını ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsi sahələrinə aid olan ölçmələri və onlara dair məcburi metroloji tələblər, o cümlədən dəqiqlik göstəricilərinə tələblər *Xidmət* tərəfindən müəyyən edilməlidir;

3.4.2. rəsmi nəşr edilmiş sənədlərlə reqlamentləşdirilməyən metodikalar üçün arbitraj ölçmə metodikasını, maraqlı tərəflərin razılığı ilə təyin edilir.

3.5. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikalarının tətbiqi prosesində istifadəçilərin iddiaları zəruri əsaslandırmaqla birlikdə metodikanı işləyib hazırlayan quruma göndərilməlidir.

4. Attestasiya edilmiş ölçmə metodikalarına metroloji nəzarət

4.1. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsi sahəsində tətbiq edilən attestasiya edilmiş ölçmə metodikalarının dövlət metroloji nəzarəti həyata keçirilir.

4.2. Hüquqi şəxslərin metroloji xidmətləri və fərdi sahibkarlar öz fəaliyyətlərində tətbiq edilən ölçmə metodikalarının mövcudluğuna və onlara əməl edilməsinə metroloji nəzarəti həyata keçirirlər.

4.3. Dövlət metroloji nəzarətinin, yaxud hüquqi şəxslərin metroloji xidmətləri və ya fərdi sahibkarlar tərəfindən yerinə yetirilən metroloji nəzarətin həyata keçirilməsi zamanı aşağıdakılar yoxlanılır:

4.3.1. hüquqi şəxslərin metroloji xidmətlərinin və ya fərdi sahibkarların öz fəaliyyətlərində tətbiq etdikləri bütün ölçmə metodikalarının siyahısının mövcudluğu, o cümlədən ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsi sahəsində tətbiq edilən standartlaşdırılmış xüsusi qeyd olunan ölçmə metodikalarının siyahısının olması;

4.3.2. attestasiyası haqqında şəhadətnamələrlə birgə ölçmə metodikalarını reqlamentləşdirən sənədlərin mövcudluğu;

4.3.3. tətbiq olunan ölçmə vasitələrinin, ölçmə şəraitinin, ölçmələrə hazırlıq və aparılması qaydalarının, ölçmə nəticələrinin işlənilməsi və rəsmiləşdirilməsinin reqlamentləşdirilən sənəddə göstəriləndiyi kimi ölçmə metodikalarına uyğunluğunun mövcudluğu;

4.3.4. ölçmə metodikaları üzrə ölçmə nəticələrinin dəqiqlik göstəricilərinə nəzarət prosedurunun tələblərinə əməl olunması;

4.3.5. ölçmələri aparən şəxslərin ixtisas dərəcələrinin ölçmə metodikalarının sənədlərində müəyyən edilmiş tələblərə uyğun olması;

4.3.6. ölçmə metodikaları ilə reqlamentləşdirilən əməyin təhlükəsizliyinə və ekoloji təhlükəsizliyə aid tələblərə əməl olunması.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir
2 nömrəli əlavə

Beynəlxalq vahidlər sisteminin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər sistemdənkənar kəmiyyət vahidlərinin tətbiqi

Qaydası

1. Ümumi müddəa

1.1. Bu Qayda «Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.1-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və Beynəlxalq vahidlər sisteminin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər sistemdənkənar kəmiyyət vahidlərinin tətbiqi qaydasını müəyyən edir.

2. Beynəlxalq vahidlər sisteminin kəmiyyət vahidləri ilə bərabərsistemdənkənar kəmiyyət vahidlərinin tətbiqi

2.1. Azərbaycan Respublikasının ərazisində Ölçülər və Çəkilər üzrə Baş Konfrans tərəfindən qəbul edilmiş Beynəlxalq vahidlər sisteminin (bundan sonra — BVS) kəmiyyət vahidləri ilə bərabər, adları və işarələri bu Qaydanın əlavəsində verilmiş cədvəllərdə göstərilən aşağıdakı sistemdənkənar kəmiyyət vahidlərinin tətbiqinə icazə verilir:

2.1.1. bütün dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən istifadə oluna bilən BVS-nin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər tətbiqinə yol verilən sistemdənkənar kəmiyyət vahidləri;

2.1.2. bütün dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən yalnız xarici dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər ilə bağlanmış müqavilələr çərçivəsində istifadə oluna bilən və müvəqqəti tətbiqinə yol verilən sistemdənkənar kəmiyyət vahidləri.

2.2. Xarici ölkələrlə əməkdaşlıq sahəsindəki müqavilə-hüquq münasibətlərində, həmçinin ixrac məhsulları ilə birlikdə xaricə göndərilən texniki və başqa sənədlərdə vahidlərin beynəlxalq işarələri tətbiq edilir. Əgər sənədlər xaricə göndərilərsə, vahidlərin Azərbaycan işarələri işlədilə bilər.

2.3. İxrac olunan məhsulların kəmiyyəti, o cümlədən ölçmə vasitələrinin xarakteristikaları sifarişçi ilə bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulmuş kəmiyyət vahidləri ilə ifadə oluna bilər.

2.4. Nəşrlərdə vahidlərin beynəlxalq və ya Azərbaycan işarələri işlədilə bilər. Kəmiyyət vahidləri üzrə nəşrlər istisna olmaqla, eyni nəşrdə hər iki növün işarələrinin eyni zamanda işlədilməsinə yol verilmir.

“Beynəlxalq vahidlər sisteminin kəmiyyət
vahidləri ilə bərabər sistemdənkənar kəmiyyət
vahidlərinin tətbiqi Qaydası”na
əlavə

Bütün dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən istifadə oluna bilən BVS-nin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər tətbiqinə yol verilən sistemdənkənar kəmiyyət vahidləri

1 nömrəli cədvəl. BVS-nin kəmiyyət vahidləri ilə bərabər tətbiqinə yol verilən sistemdənkənar kəmiyyət vahidləri

Kəmiyyətin adı	Vahid					
	adı	işarəsi		BVS vahidi ilə əlaqəsi		tətbiq sahəsi
		beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan	
Kütlə	ton	t	T	1×10^3 kg	1×10^3 kq	bütün sahələr
	atom kütlə vahidi	u	a.k.v.	$1,6605402 \times 10^{-27}$ kg (təxmini)	$1,6605402 \times 10^{-27}$ kq (təxmini)	atom fizikası
Zaman	dəqiqə	min	dəq	60 s	60 s	bütün sahələr
	saat	h	st	3600 s	3600 s	
	sutka	d	sut	86400 s	86400 s	
Müstəvi bucaq	dərəcə	...°	...°	$(p/180)$ rad = 1,745329... $\cdot 10^{-2}$ rad	$(p/180)$ rad = 1,745329... $\cdot 10^{-2}$ rad	bütün sahələr
	dəqiqə	...'	...'	$(p/10800)$ rad = 2,908882... $\cdot 10^{-4}$ rad	$(p/10800)$ rad = 2,908882... $\cdot 10^{-4}$ rad	
	saniyə	...''	...''	$(p/648000)$ rad = 4,848137... $\cdot 10^{-6}$ rad	$(p/648000)$ rad = 4,848137... $\cdot 10^{-6}$ rad	
	qrad (qon)	gon	qrad	$(p/200)$ rad = 1,57080... $\cdot 10^{-2}$ rad	$(p/200)$ rad = 1,57080... $\cdot 10^{-2}$ rad	
Həcm, tutum	litr	l	l	1×10^{-3} m ³	1×10^{-3} m ³	bütün sahələr
Uzunluq	astronomik vahid	ua	a.v.	$1,49598 \cdot 10^{11}$ m (təxmini)	$1,49598 \cdot 10^{11}$ m (təxmini)	astronomiya
	işıq ili	ly	ii	$9,4605 \cdot 10^{15}$ m (təxmini)	$9,4605 \cdot 10^{15}$ m (təxmini)	
	parsek	pc	pk	$3,0857 \cdot 10^{16}$ m (təxmini)	$3,0857 \cdot 10^{16}$ m (təxmini)	
Optik qüvvə	dioptriya	-	-	$1 \times m^{-1}$	$1 \times m^{-1}$	optika
Sahə	hektar	ha	ha	$1 \cdot 10^4$ m ²	$1 \cdot 10^4$ m ²	kənd və meşə təsərrüfatı
Enerji	elektron-volt	eV	eV	$1,60218 \cdot 10^{-19}$ J (təxmini)	$1,60218 \cdot 10^{-19}$ C (təxmini)	fizika

	kilovattsaat	kW×h	kVt×st	$3,6 \cdot 10^6$ J	$3,6 \cdot 10^6$ C	elektrik enerjisi sayğacları üçün
Tam güc	volt-ampere	V×A	V×A			elektrotexnika
Reaktiv güc	var	var	var			
Elektrik yükü, elektrik miqdarı	ampere-saat	A×h	A×st	$3,6 \times 10^3$ C	$3,6 \times 10^3$ Kl	

2 nömrəli cədvəl. Bəzi nisbi və loqarifmik kəmiyyətlər və onların vahidləri

Kəmiyyətin adı	Vahid				
	adı	iştirəsi		qiyməti	
		beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Nisbi kəmiyyət (fiziki kəmiyyətin başlanğıc kimi qəbul edilən eyniadlı fiziki kəmiyyətə ölçsüz nisbəti): FiƏ, nisbi uzanma, nisbi sıxlıq, deformasiya, nisbi dielektrik və maqnit nüfuzluqları, maqnit qavrayıcılığı, komponentin kütlə hissəsi, komponentin molyar hissəsi və s.	vahid	1	1	1	1
	faiz	%	%	$1 \cdot 10^{-2}$	$1 \cdot 10^{-2}$
	promille	‰	‰	$1 \cdot 10^{-3}$	$1 \cdot 10^{-3}$
	milyonda bir hissə	ppm	ppm	$1 \cdot 10^{-6}$	$1 \cdot 10^{-6}$
Loqarifmik kəmiyyət (fiziki kəmiyyətin başlanğıc kimi qəbul edilən eyniadlı fiziki kəmiyyətə ölçsüz nisbətinin loqarifmi): səs təzyiqinin səviyyəsi, güclənmə, zəifləmə və s.	bel ¹⁾	B	B	$1 B = \lg (P_2 / P_1)$; $P_2 = 10 P_1$ olduqda, $1 B = 2 \lg (F_2 / F_1)$; $F_2 = F_1$ olduqda, P_1, P_2 – eyniadlı energetik (güc, enerji, enerji sıxlığı və s.), F_1, F_2 – eyniadlı kəmiyyətlərdir (gərginlik, cərəyan şiddəti, sahənin gərginliyi və s.)	$1 B = \lg (P_2 / P_1)$; $P_2 = 10 P_1$ olduqda, $1 B = 2 \lg (F_2 / F_1)$; $F_2 = F_1$ olduqda, P_1, P_2 – eyniadlı energetik (güc, enerji, enerji sıxlığı və s.), F_1, F_2 – eyniadlı kəmiyyətlərdir (gərginlik, cərəyan şiddəti, sahənin gərginliyi və s.)
	desibel	dB	dB	0,1 B	0,1 B
Loqarifmik kəmiyyət (fiziki kəmiyyətin başlanğıc kimi qəbul edilən eyniadlı fiziki kəmiyyətə ölçsüz nisbətinin loqarifmi): səs gurluğunun səviyyəsi	fon	phon	fon	1 phon- səs təzyiqinin səviyyəsi onunla eyni səs gurluğuna malik tezliyi 1000 Hz olan səs üçün 1 dB-yə bərabər olan səs gurluğunun səviyyəsinə bərabərdir	1 fon- səs təzyiqinin səviyyəsi onunla eyni səs gurluğuna malik tezliyi 1000 Hz olan səs üçün 1 dB-yə bərabər olan səs gurluğunun səviyyəsinə bərabərdir

Loqarifmik kəmiyyət (fiziki kəmiyyətin başlanğıc kimi qəbul edilən eyniadlı fiziki kəmiyyətə ölçüsüz nisbətinin loqarifmi): tezlik intervalı	oktava	-	-	1 oktava bərabərdir $\log_2 (f_2/f_1)$, $f_2/f_1 = 2$ olduqda, 1 dekada bərabərdir $\lg (f_2/f_1)$, $f_2/f_1 = 10$ olduqda, f_1, f_2 – tezliklərdir	1 oktava bərabərdir $\log_2 (f_2/f_1)$, $f_2/f_1 = 2$ olduqda, 1 dekada bərabərdir $\lg (f_2/f_1)$, $f_2/f_1 = 10$ olduqda, f_1, f_2 – tezliklərdir
	dekada	-	-		
Loqarifmik kəmiyyət (fiziki kəmiyyətin başlanğıc kimi qəbul edilən eyniadlı fiziki kəmiyyətə ölçüsüz nisbətinin natural loqarifmi)	neper	Np	Np	1 Np = 0,8686 ... B = 8,686 ... dB	1 Np = 0,8686 ... B = 8,686 ... dB

3 nömrəli cədvəl. İnformasiya miqdarı vahidləri

Kəmiyyətin adı	Vahid				Qeyd
	adı	işarə		qiyməti	
		beynəlxalq	Azərbaycan		
İnformasiya miqdarı	bit	bit	bit	1	İkili hesablama sistemində informasiya vahidi (informasiyanın ikili vahidi)
	bayt	B (byte)	B (bayt)	1 B = 8 bit	

Bütün dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən yalnız xarici dövlət orqanları, fiziki və hüquqi şəxslər ilə bağlanmış müqavilələr çərçivəsində istifadə oluna bilən və müvəqqəti tətbiqinə yol verilən sistemdənkənar kəmiyyət vahidləri

Kəmiyyətin adı	Vahid					
	adı	işarəsi		BVS vahidi ilə əlaqəsi		tətbiq sahəsi
		beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan	
Uzunluq	dəniz mili	n mile	mil	1852 m (dəqiq)	1852 m (dəqiq)	dəniz naviqasiyası
Kütlə	karat	-	kar	$2 \cdot 10^{-4}$ kg (dəqiq)	$2 \cdot 10^{-4}$ kq (dəqiq)	qiymətli daşların, mirvarinin çıxarılması və istehsalı
Xətti sıxlıq	teks	tex	teks	1×10^{-6} kg/m (dəqiq)	1×10^{-6} kq/m (dəqiq)	tikiş sənayesi
Sürət	uzel	kn	uz	0,514 m/s (4)	0,514 m/s (4)	dəniz naviqasiyası
Təcil	qal	Gal	Gal	0,01 m/s ²	0,01 m/s ²	qravimetriya
Fırılma tezliyi	dövr bölünsün saniyə	r/s	dövr/s	1 s ⁻¹	1 s ⁻¹	elektrotexnika
	dövr bölünsün dəqiqə	r/min	dövr/dəq	$1/60$ s ⁻¹ = 0,016 (6) s ⁻¹	$1/60$ s ⁻¹ = 0,016 (6) s ⁻¹	
Təzyiq	bar	bar	bar	1×10^5 Pa	1×10^5 Pa	fizika

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı ilə
təsdiq edilmişdir
3 nömrəli əlavə

Kəmiyyət vahidlərinin adları, işarələri və yazılış

QAYDASI

1. Ümumi müddə

1.1. Bu Qayda "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 6.2-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və kəmiyyət vahidlərinin adları, işarələri və yazılış qaydasını müəyyən edir.

2. Kəmiyyət vahidlərinin adları və işarələri

2.1. Ölçülər və Çəkilər üzrə Baş Konfrans tərəfindən qəbul edilmiş Beynəlxalq vahidlər sisteminin (bundan sonra - BVS) kəmiyyət vahidləri, adları və işarələri bu Qaydanın əlavəsində verilmiş cədvəllərdə göstərilən qaydada Azərbaycan Respublikasının ərazisində tətbiq edilir.

2.2. Xarici ölkələrlə əməkdaşlıq sahəsindəki müqavilə-hüquq münasibətlərində, həmçinin ixrac məhsulları ilə birlikdə xaricə göndərilən texniki və digər sənədlərdə vahidlərin beynəlxalq işarələri tətbiq edilir. Əgər sənədlər xaricə göndərilərsə, vahidlərin Azərbaycan işarələri işlədilə bilər.

2.3. İxrac olunan məhsulların kəmiyyəti, o cümlədən ölçmə vasitələrinin xarakteristikaları sifarişçi ilə bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulmuş kəmiyyət vahidləri ilə ifadə oluna bilər.

2.4. Nəşrlərdə vahidlərin beynəlxalq və ya Azərbaycan işarələri işlədilə bilər. Kəmiyyət vahidləri üzrə nəşrlər istisna olmaqla, eyni nəşrdə hər iki növün işarələrinin eyni zamanda işlədilməsinə yol verilmir.

3. BVS-nin onluğun misli və hissə vahidlərinin adlarının və işarələrinin əmələ gətirilməsi

3.1. BVS-nin onluğun misli və hissə vahidlərinin adları və işarələri bu Qaydanın əlavəsində (5 nömrəli cədvəl) göstərilən vuruqların və önşəkildərin köməyi ilə əmələ gətirilir.

3.2. Vahidin adına və işarəsinə iki və ya daha artıq önşəkildənin bir-birinin ardınca birləşdirilməsinə yol verilmir (məsələn, "mikromikrofarad" vahidinin adının əvəzinə "pikofarad" yazmaq lazımdır).

Qeydlər:

1. Kütlənin əsas vahidinin adı - kiloqram "kilo" önşəkildəsinə özündə saxladığından, kütlə vahidinin misli və hissələrini əmələ gətirmək üçün kütlənin hissə vahidi - qram (0,001 kg) və önşəkildə "qram" sözünə birləşdirilir. Məsələn, mikrokiloqram (μkg , mkkq) vahidinin əvəzinə milliqram (mg, mq).

2. Kütlənin hissə vahidi - qramın önşəkildə birləşdirmədən tətbiq edilməsinə yol verilir.

3.3. Önşəkildə və ya onun işarəsinə vahidin adı və ya uyğun olaraq axırının işarəsi ilə birlikdə yazmaq lazımdır.

3.4. Əgər vahid vahidlərin hasili və ya nisbəti kimi əmələ gəlmişdirsə, önşəkildə və ya onun işarəsi hasilə və ya nisbətə daxil olan birinci vahidin adına və ya işarəsinə birləşdirilir. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
kilopaskal-saniyə bölünsün metr ($\text{kPa}\times\text{s}/\text{m}$; $\text{κPa}\times\text{s}/\text{m}$)	paskal-kilosaniyə bölünsün metr ($\text{Pa}\times\text{ks}/\text{m}$; $\text{P}\times\text{ks}/\text{m}$)

Önşəkildənin hasilin ikinci vuruğuna və ya məxrəcə birləşdirilməsinə yalnız belə vahidlərin geniş yayıldığı və bu bəndə uyğun olaraq əmələ gətirilən vahidlərə keçidin çətinlikləri ilə əlaqədar əsaslandırılmış hallarda yol verilir. Məsələn: ton-kilometr ($\text{t}\times\text{km}$, $\text{t}\times\text{km}$), volt bölünsün santimetr (V/cm , V/sm), ampər bölünsün kvadrat millimetr (A/mm^2 , A/mm^2).

3.5. Qüvvətə yüksəldilən başlanğıc vahidin misli və hissə vahidləri başlanğıc vahidin adına önşəkildə birləşdirməklə əmələ gətirilir. Məsələn: metrin ikinci dərəcəsinə ibarət olan sahənin kvadrat metr vahidinin misli və ya hissələrinin adlarını əmələ gətirmək üçün önşəkildə bu axırını vahidin adına birləşdirilir: kvadrat kilometr, kvadrat santimetr və s.

3.6. Qüvvətə yüksəldilən başlanğıc vahidin misli və hissə vahidlərinin işarələri uyğun dərəcə göstəricisini başlanğıc vahidin misli və hissə vahidinin işarəsinə əlavə etməklə əmələ gətirilir, bununla belə, göstərici misli və hissə vahidinin (önşəkildə ilə birlikdə) qüvvətə yüksəldilməsini göstərir.

Misallar:

$$1. 5 \text{ km}^2 = 5 (10^3 \text{ m})^2 = 5 \cdot 10^6 \text{ m}^2;$$

$$2. 250 \text{ cm}^3/\text{s} = 250 (10^{-2} \text{ m})^3/\text{s} = 250 \cdot 10^{-6} \text{ m}^3/\text{s};$$

$$3. 0,002 \text{ cm}^{-1} = 0,002(10^{-2} \text{ m})^{-1} = 0,002 \cdot 100 \text{ m}^{-1} = 0,2 \text{ m}^{-1}.$$

4. Vahidlərin işarələrinin yazılışı

4.1. Kəmiyyətlərin qiymətlərinin yazılışı zamanı vahidlər hərflərlə və ya xüsusi işarələrlə (... °, ...', ...) göstərilir və aşağıdakı hərfi işarələr tətbiq edilir:

4.1.1. beynəlxalq (latın və ya yunan əlifbasının hərflərini istifadə etməklə);

4.1.2. Azərbaycan (latın əlifbasının hərflərini istifadə etməklə).

4.2. Vahidlərin hərfi işarələri düz şriftlə çap olunur. Vahidlərin işarələrində nöqtə qısaldılma işarəsi kimi qoyulmur.

4.3. Vahidlərin işarələri kəmiyyətlərin ədədi qiymətlərindən sonra və onlarla bir sətirdə (digər sətirə keçirilmədən) yazılır. Vahidlərin işarəsinin qarşısında duran çəp xətti kəsrədən ibarət olan ədədi qiymət mötərizədə yazılır. Ədədin

axırıncı rəqəmi ilə vahidin işarəsi arasında məsafə saxlanılır. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
100 kW; 100 kVt	100kW; 100kVt
80 %	80%
20 °C	20°C
(1/60) s ⁻¹	(1/60)s ⁻¹

Qarşısında məsafə qoyulmayan sətir üstünə qaldırılmış işarələr istisna təşkil edir.

Düzdür:	Düz deyildir:
20 ⁰	20 ⁰

4.4. Onluq kəsr olduqda, kəmiyyətin ədədi qiymətində vahidin işarəsi bütün rəqəmlərdən sonra yerləşdirilir. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
423,06 m; 423,06 m	423 m 0,6; 423 m, 06
5,758° və ya 5°45,48'	5°758 və ya 5°45',48
və ya 5°45'28,8"	və ya 5°45'28",8

4.5. Həddi meyilli kəmiyyətlərin qiymətlərini göstərən zaman həddi meyilli ədədi qiymətlər mötərizəyə alınır və vahidin işarəsi mötərizədən sonra qoyulur və ya vahidin işarəsi kəmiyyətin ədədi qiymətindən sonra və onun həddi meyilindən sonra yazılır. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
(100,0 ± 0,1) kg; (100,0 ± 0,1) κq	100,0 ± 0,1 kg; 100,0 ± 0,1 κq
50 g ± 1 g; 50 q ± 1 q	50 ± 1 g; 50 ± 1 q

4.6. Qrafaların başlıqlarında və cədvəlin sətirlərinin adlarında (yan sütunlarda) vahidlərin işarələrini tətbiq etmək olar:

Misal 1.

Nominal sərf, m ³ /h	Göstərişlərin yuxarı həddi, m ³	S a ğ kənar diyircəyin bölgüsünün qiyməti, m ³ (çox olmamaqla)
40 və 60	100 000	0,002
100, 160, 250, 400, 600 və 1000	1 000 000	0,02
2 500, 4 000, 6 000 və 10 000	10 000 000	0,2

Misal 2.

Göstəricinin adı	Dartı gücünün qiyməti, kW		
	18	25	37
Qabarit ölçüləri, mm:			
uzunluq	3 080	3 500	4 090
en	1 430	1 685	2 395
hündürlük	2 190	2 745	2 770
Cıqır, mm	1 090	1 340	1 823
İşıq zolağı, mm	275	640	345

4.7. Düsturlara daxil olan kəmiyyət işarələrinin izahında vahidlərin işarələrini tətbiq etmək olar. Vahidlərin işarələrinin, kəmiyyətlər və ya onların ədədi qiymətləri arasındakı asılılığı ifadə edən və hərflərlə təqdim olunan düsturlarla bir sətirdə yerləşdirilməsinə yol verilmir. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
$v = 3,6 \text{ s/t}$,	$v = 3,6 \text{ s/t km/h}$
v – sürət, km/h	s - yol, m
s - yol, m	t - zaman, s
t - zaman, s	

4.8. Hasilə daxil olan vahidlərin hərfi işarələri vurma işarəsi kimi orta xətdə qoyulan nöqtələrlə ayrılır. Bu məqsədlə "x" simvolundan istifadə olunmasına yol verilmir. Məsələn:

Düzdür:	Düz deyildir:
---------	---------------

$N \times m$; $N \times m$
 $A \times m^2$; $A \times m^2$
 $Pa \times s$; $Pa \times s$

Nm ; Nm
 Am^2 ; Am^2
 Pas ; Pas

Maşında yazılmış mətnlərdə nöqtəni qaldırmamağa yol verilir. Hasilə daxil olan vahidlərin hərfi işarələrini (əgər bu anlaşılmazlıq yaratmırsa) məsafə ilə ayırmağa yol verilir.

4.9. Vahidlərin nisbətinin hərfi işarələrində bölmə işarəsi kimi yalnız bir çəp və ya üfüqi xətdən istifadə olunur. Vahidlərin işarələrinin qüvvətə yüksəldilmiş (müsbət və mənfi) vahidlərin işarələrinin hasili şəklində tətbiq edilməsinə yol verilir.

Əgər nisbətə daxil olan vahidlərdən biri üçün mənfi dərəcə şəklində işarə (məsələn, s^{-1} , m^{-1} , K^{-1} ; s^{-1} , m^{-1} , K^{-1}) müəyyən olunmuşdursa, çəp və ya üfüqi xəttin tətbiq edilməsinə yol verilmir. Məsələn:

Düzdür:

Düz deyildir:

$W \times m^{-2} \times K^{-1}$; $Vt \times m^{-2} \times K^{-1}$

$W/m^2/K$; $Vt/m^2/K$

4.10. Çəp xətti tətbiq edən zaman sürət və məxrəcdəki vahidlərin işarələri bir sətirdə yerləşdirilir və məxrəcdə vahidlərin işarələrinin hasili mötərizəyə alınır. Məsələn:

Düzdür:

Düz deyildir:

m/s ; m/s

$W/m \times K$; $Vt/m \times K$

$W/(m \times K)$; $Vt/(m \times K)$

4.11. İki və ya daha artıq vahiddən ibarət olan törəmə vahidi göstərən zaman vahidlərin hərfi işarələrini və adlarını kombinasiya etməyə, yəni bəzi vahidləri işarələrlə, digərlərini isə adlarla göstərməyə yol verilmir. Məsələn:

Düzdür:

Düz deyildir:

80 km/st

80 km/saat

80 kilometr bölünsün saat

80 km bölünsün saat

4.12. Xüsusi işarələrin: $\dots^\circ$, $\dots'$, $\dots''$, $\%$ və $\%$ vahidlərinin hərfi işarələri ilə birləşmələrinin tətbiq edilməsinə yol verilir. Məsələn: $\dots^\circ/s$.

5. BVS-nin koherent törəmə vahidlərinin əmələ gətirilməsi

5.1. BVS-nin koherent törəmə vahidləri (bundan sonra - törəmə vahidlər), bir qayda olaraq, ədədi əmsalları 1-ə bərabər olan kəmiyyətlər arasındakı sadə əlaqə tənliyinin (təyinedici tənliklərin) köməyi ilə əmələ gətirilir. Törəmə vahidləri əmələ gətirmək üçün əlaqə tənliklərindəki kəmiyyətlərin işarələri BVS vahidlərinin işarələri ilə əvəz olunur.

Misal 1. Sürət vahidi düzxətli və bərabərsürətli hərəkət edən maddi nöqtənin sürətini təyin edən tənlik vasitəsilə əmələ gəlir:

burada:

v

v – sürət,

s – gedilən yolun uzunluğu,

t – maddi nöqtənin hərəkət

müddətidir.

s və t -nin yerinə onların BVS vahidlərinin işarələrini qoyduqda, $[v] = [s] / [t] = 1 \text{ m/s}$.

Deməli, sürətin BVS vahidi metr bölünsün saniyədir. O, düzxətli və bərabərsürətli hərəkət edən maddi nöqtənin elə sürətinə bərabərdir ki, bu zaman bu nöqtə 1 s müddətində 1 m məsafəyə yerini dəyişir.

Əgər əlaqə tənliyində qiyməti 1-dən fərqli ədədi əmsallar varsa, onda BVS-nin koherent törəmə vahidlərini əmələ gətirmək üçün tənliyin sağ tərəfinə əmsala vurulduqdan sonra 1-ə bərabər ümumi ədədi qiymət verən BVS vahidlərindəki qiymətləri ilə kəmiyyətlərin işarələri qoyulur.

Misal 2. Əgər enerji vahidini əmələ gətirmək üçün aşağıdakı tənlik istifadə olunursa,

burada:

v^2 ,

E – kinetik enerji,

τ – maddi nöqtənin kütləsi,

v – maddi nöqtənin hərəkət sürətidir.

onda, enerjinin BVS koherent vahidini əmələ gətirmək üçün

və ya
tənlikləri istifadə olunur.

Deməli, enerjinin BVS vahidi (nyuton-metrə bərabər) couldur. Gətirilən misallarda o, kütləsiz kg , $1m/s$ sürətlə hərəkət edən və ya

kütləsi 1 kg, m/s sürətlə hərəkət edən cismin kinetik enerjisə bərabərdir.

“Kəmiyyət vahidlərinin adları, işarələri və yazılış Qaydası”na əlavə

Ölçülər və Çəkilər üzrə Baş Konfrans tərəfindən qəbul olunan BVS-nin kəmiyyət vahidləri

1 nömrəli cədvəl. BVS-nin əsas kəmiyyət vahidləri

Kəmiyyət		Vahid			Tərif
adı	ölçüsü	adı	İşarəsi		
			beynəlxalq	Azərbaycan	
Uzunluq	L	metr	m	m	metr -ışığın vakuumda 1/299792458 s zaman intervalında qət etdiyi yolun uzunluğudur [XVII ÖÇBK (1983-cü il), Qətnamə 1]
Kütlə	M	kiloqram	kg	kq	kiloqram -kiloqramın beynəlxalq prototipinin kütləsinə bərabər olan kütlə vahididir [I ÖÇBK (1889-cu il) və III ÖÇBK (1901-ci il)]
Zaman	T	saniyə	s	s	saniyə -sezium-133 atomunun əsas halının iki ifratnazik səviyyələri arasındakı keçidə uyğun şüalanmanın 9 192 631 770 perioduna bərabər olan zamandır [XIII ÖÇBK (1967-ci il), Qətnamə 1]
Elektrik cərəyanı (elektrik cərəyanı şiddəti)	I	amper	A	A	amper -vakuumda bir-birindən 1 m məsafədə yerləşən sonsuz uzunluğa və çox kiçik dairəvi en kəsiyi sahəsinə malik iki paralel düzxətli naqildən keçən zaman naqilin hər 1 m hissəsində $2 \cdot 10^{-7}$ N qüvvə yaradan dəyişməyən cərəyanın şiddətidir [ÖÇBK (1946-cı il), IX ÖÇBK (1948-ci il) tərəfindən bəyənilmiş Qətnamə 2]
Termodinamik temperatur		kelvin	K	K	kelvin – suyun üçqat nöqtəsinin termodinamik temperaturunun $1/273,16$ hissəsinə bərabər olan termodinamik temperatur vahididir [XIII ÖÇBK (1967-ci il), Qətnamə 4]

Kəmiyyət		Vahid			Tərif
adı	ölçüsü	adı	İşarəsi		
			beynəlxalq	Azərbaycan	

Maddə miqdarı	N	mol	mol	mol	m o l – kütləsi 0,012 kg olan karbon-12-də yerləşən atomların sayı qədər struktur elementinə malik sistemin maddə miqdarıdır. Mol-u tətbiq edən zaman struktur elementlərinin spesifik xüsusiyyətləri göstərilməlidir və onlar atomlar, molekullar, ionlar, elektronlar və digər hissəciklər və ya spesifik xüsusiyyətləri göstərilmiş hissəciklər qrupu ola bilər [XIV ÖÇBK (1971-ci il), Qətnamə 3]
İşıq şiddəti	J	kandela	cd	kd	kandela – verilən istiqamətdə energetik işıq şiddəti 1/683 W/sr olan $540 \cdot 10^{12}$ Hz tezlikli monoxromatik şüa buraxan mənbənin bu istiqamətdəki işıq şiddətidir [XVI ÖÇBK (1979-cu il), Qətnamə 3]

2 nömrəli cədvəl. Adları və işarələri BVS-nin əsas kəmiyyət vahidlərinin adları və işarələrindən istifadə edilməklə yaradılan BVS-nin törəmə vahidləri

Kəmiyyət		Vahid		
adı	ölçüsü	adı	işarəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan
Sahə	L^2	kvadrat metr	m^2	m^2
Həcm, tutum	L^3	kub metr	m^3	m^3
Sürət	LT^{-1}	metr bölünsün saniyə	m/s	m/s
Təcil	LT^{-2}	metr bölünsün kvadrat saniyə	m/s^2	m/s^2
Dalğa ədədi	L^{-1}	bir bölünsün metr	m^{-1}	m^{-1}
Sıxlıq	$L^{-3}M$	kiloqram bölünsün kub metr	kg/m^3	kq/m^3
Xüsusi həcm	L^3M^{-1}	kub metr bölünsün kiloqram	m^3/kg	m^3/kq
Elektrik cərəyanının sıxlığı	$L^{-2}I$	amper bölünsün kvadrat metr	A/m^2	A/m^2
M a q n i t sahəsinin gərginliyi	$L^{-1}I$	amper bölünsün metr	A/m	A/m
Komponentin molyar konsentrasiyası	$L^{-3}N$	mol bölünsün kub metr	mol/m^3	mol/m^3
Parlaqlıq	$L^{-2}J$	kandela bölünsün kvadrat metr	cd/m^2	kd/m^2

3 nömrəli cədvəl. Xüsusi adlara və işarələrə malik BVS-nin törəmə vahidləri

Kəmiyyət		Vahid				
adı	ölçüsü	adı	işarəsi		BVS-nin əsas və törəmə vahidləri ilə ifadəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Müstəvi bucaq	1	radian	rad	rad	$m \cdot m^{-1}$	$m \cdot m^{-1}$
Cism bucağı	1	steradian	sr	sr	$m^2 \cdot m^{-2}$	$m^2 \cdot m^{-2}$
Tezlik	T^{-1}	hers	Hz	Hs	s^{-1}	s^{-1}
Qüvvə	LMT^{-2}	nyuton	N	N	$m \cdot kg \cdot s^{-2}$	$m \cdot kq \cdot s^{-2}$
Təzyiq	$L^{-1}MT^{-2}$	paskal	Pa	Pa	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$	$m^{-1} \cdot kq \cdot s^{-2}$
Enerji, iş, istilik miqdarı	L^2MT^{-2}	coul	J	C	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-2}$
Güc	L^2MT^{-3}	vatt	W	Vt	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-3}$
Elektrik yükü, elektrik miqdarı	TI	kulon	C	Kl	$s \cdot A$	$s \cdot A$

Elektrik gərginliyi, elektrik potensialı, elektrik potensialları fərqi, elektrik hərəkət qüvvəsi	$L^2MT^{-3}I^{-1}$	volt	V	V	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
Elektrik tutumu	$L^{-2}MT^{-1}I^2$	farad	F	F	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$	$m^{-2} \cdot kq^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
Elektrik müqaviməti	$L^2MT^{-3}I^{-2}$	om	Ω	Om	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$
Elektrik keçiriciliyi	$L^{-2}MT^{-1}I^2$	simens	S	Sm	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$	$m^{-2} \cdot kq^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
Maqnit induksiyası seli, maqnit seli	$L^2MT^{-2}I^{-1}$	veber	Wb	Vb	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Maqnit seli sıxlığı, maqnit induksiyası	$MT^{-2}I^{-1}$	tesla	T	Tl	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$	$kq \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
İnduktivlik, qarşılıqlı induktivlik	$L^2MT^{-2}I^{-2}$	henri	H	Hn	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Selsi temperaturu		dərəcə selsi	$^{\circ}C$	$^{\circ}C$	K	K
İşıq seli	J	lümen	lm	lm	cd·sr	kd·sr
İşıqlılıq	$L^{-2}J$	lüks	lx	lk	$m^{-2} \cdot cd \cdot sr$	$m^{-2} \cdot kd \cdot sr$

Kəmiyyət		Vahid				
adı	ölçüsü	adı	işarəsi		BVS-nin əsas və törəmə vahidləri ilə ifadəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Radioaktiv mənbadə nuklidin aktivliyi (radionuklidin aktivliyi)	T^{-1}	bekkerel	Bq	Bk	s^{-1}	s^{-1}
İonlaşdırıcı şüalanmanın udulma dozası, kerma	L^2T^{-2}	qrey	Gy	Qr	$m^2 \cdot s^{-2}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
İonlaşdırıcı şüalanmanın ekvivalent dozası, ionlaşdırıcı şüalanmanın effektiv dozası	L^2T^{-2}	zivert	Sv	Zv	$m^2 \cdot s^{-2}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
Katalizatorun aktivliyi	NT^{-1}	katal	kat	kat	$mol \cdot s^{-1}$	$mol \cdot s^{-1}$

4 nömrəli cədvəl. Adları və işarələri 3 nömrəli cədvəldə göstərilmiş xüsusi adlar və işarələrdən istifadə edilməklə əmələ gətirilən BVS-nin törəmə vahidləri

Kəmiyyət		Vahid				
adı	ölçüsü	adı	işarəsi		BVS-nin əsas və törəmə vahidləri ilə ifadəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Qüvvə momenti	L^2MT^{-2}	nyuton-metr	N·m	N·m	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$	$m^2 \cdot kq \cdot s^{-2}$
Səthi gərilmə	MT^{-2}	nyuton bölünün metr	N/m	N/m	$kg \cdot s^{-2}$	$kq \cdot s^{-2}$
Dinamik özüllülük	$L^{-1}MT^{-1}$	paskal-saniyə	Pa·s	Pa·s	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-1}$	$m^{-1} \cdot kq \cdot s^{-1}$
Elektrik yükünün fəza sıxlığı	$L^{-3}TI$	kulon bölünün kub metr	C/m^3	Kl/m^3	$m^{-3} \cdot s \cdot A$	$m^{-3} \cdot s \cdot A$
Elektrik sürüşməsi	$L^{-2}TI$	kulon bölünün kvadrat metr	C/m^2	Kl/m^2	$m^{-2} \cdot s \cdot A$	$m^{-2} \cdot s \cdot A$
Elektrik sahəsinin gərginliyi	$LMT^{-3}I^{-1}$	volt bölünün metr	V/m	V/m	$m \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$	$m \cdot kq \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
Kəmiyyət			Vahid			

adı	ölçüsü	adı	işarəsi		BVS-nin əsas və törəmə vahidləri ilə ifadəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Dielektrik nüfuzluğu	$L^{-3}M^{-1}T^4I^2$	farad bölünsün metr	F/m	F/m	$m^{-3}\cdot kg^{-1}\cdot s^4\cdot A^2$	$m^{-3}\cdot kq^{-1}\cdot s^4\cdot A^2$
Maqnit nüfuzluğu	$LMT^{-2}I^{-2}$	henri bölünsün metr	H/m	Hn/m	$m\cdot kg\cdot s^{-2}\cdot A^{-2}$	$m\cdot kq\cdot s^{-2}\cdot A^{-2}$
Xüsusi enerji	L^2T^{-2}	coul bölünsün kiloqram	J/kg	C/kq	$m^2\cdot s^{-2}$	$m^2\cdot s^{-2}$
Sistemin istilik tutumu sistemin entropiyası	L^2MT^{-2}	coul bölünsün kelvin	J/K	C/K	$m^2\cdot kg\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}$	$m^2\cdot kq\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}$
Xüsusi istilik tutumu, xüsusi entropiya	$L^2T^{-2}\cdot I^{-1}$	coul bölünsün kiloqram-kelvin	J/(kg×K)	C/(kq×K)	$m^2\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}$	$m^2\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}$
Enerji selinin səth sıxlığı	MT^{-3}	vatt bölünsün kvadrat metr	W/m ²	Vt/m ²	$kg\cdot s^{-3}$	$kq\cdot s^{-3}$
İstilikkeçirmə	$LMT^{-3}\cdot I^{-1}$	vatt bölünsün metr-kelvin	W/(m×K)	Vt/(m×K)	$m\cdot kg\cdot s^{-3}\cdot K^{-1}$	$m\cdot kq\cdot s^{-3}\cdot K^{-1}$
Molyar daxili enerji	$L^2MT^{-2}N^{-1}$	coul bölünsün mol	J/mol	C/mol	$m^2\cdot kg\cdot s^{-2}\cdot mol^{-1}$	$m^2\cdot kq\cdot s^{-2}\cdot mol^{-1}$
Molyar entropiya, molyar istilik tutumu	$L^2MT^{-2}\cdot I^{-1}N^{-1}$	coul bölünsün mol-kelvin	J/(mol×K)	C/(mol×K)	$m^2\cdot kg\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}\cdot mol^{-1}$	$m^2\cdot kq\cdot s^{-2}\cdot K^{-1}\cdot mol^{-1}$
Foton şüalanmasının ekspozisiya dozası (qamma və rentgen şüalanmasının ekspozisiya dozası)	$M^{-1}TI$	kulon bölünsün kiloqram	C/kg	Kl/kq	$kg^{-1}\cdot s\cdot A$	$kq^{-1}\cdot s\cdot A$
Udulma dozasının gücü	L^2T^{-3}	qrey bölünsün saniyə	Gy/s	Qr/s	$m^2\cdot s^{-3}$	$m^2\cdot s^{-3}$

Kəmiyyət		Vahid				
adı	ölçüsü	adı	işarəsi		BVS-nin əsas və törəmə vahidləri ilə ifadəsi	
			beynəlxalq	Azərbaycan	beynəlxalq	Azərbaycan
Bucaq sürəti	T^{-1}	radian bölünsün saniyə	rad/s	rad/s	s^{-1}	s^{-1}
Şüalanma qüvvəsi	L^2MT^{-3}	vatt bölünsün steradian	W/sr	Vt/sr	$m^2\cdot kg\cdot s^{-3}\cdot sr^{-1}$	$m^2\cdot kq\cdot s^{-3}\cdot sr^{-1}$
Energetik parlaqlıq	MT^{-3}	vatt bölünsün steradian-kvadrat metr	W/(sr×m ²)	Vt/(sr×m ²)	$kg\cdot s^{-3}\cdot sr^{-1}$	$kq\cdot s^{-3}\cdot sr^{-1}$

5 nömrəli cədvəl. BVS-nin onluğun misl və hissə vahidlərinin adlarını və işarələrini əmələ gətirmək üçün istifadə olunan vuruqlar və önsəkilçilər

Onluq vuruq	Önsəkilçi	Önsəkilçinin işarəsi		Onluq vuruq	Önsəkilçi	Önsəkilçinin işarəsi	
		beynəlxalq	Azərbaycan			beynəlxalq	Azərbaycan
10^{24}	yotta	Y	Y	10^{-1}	desi	d	d
10^{21}	zetta	Z	Z	10^{-2}	santi	c	s
10^{18}	eksa	E	E	10^{-3}	milli	m	m
10^{15}	peta	P	P	10^{-6}	mikro	μ	mk
10^{12}	tera	T	T	10^{-9}	nano	n	n
10^9	qiqa	G	Q	10^{-12}	piko	p	p
10^6	meqa	M	M	10^{-15}	femto	f	f
10^3	kilo	k	k	10^{-18}	atto	a	a
10^2	hekto	h	h	10^{-21}	zepto	z	z
10^1	deka	da	da	10^{-24}	yokto	y	y

Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 9.3-cü maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Bu Qayda texniki vasitələrin istehsalçıları, idxalçıları və istifadəçiləri olan dövlət orqanlarına, hüquqi və fiziki şəxslərə şamil edilir.

2. Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsinin qaydaları

2.1. Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi barədə qərar dövlət orqanlarının, hüquqi və fiziki şəxslərin müraciəti əsasında Azərbaycan Respublikasının *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti* (bundan sonra – *Xidmət*) tərəfindən qəbul edilir.^[2]

2.2. Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsinə dair *Xidmət* edilmiş müraciətə aşağıdakı sənədlər əlavə olunmalıdır:

2.2.1. texniki vasitənin təsviri (texniki vasitənin quruluşu, iş prinsipi, tərkibi) və istismar sənədləri;

2.2.2. texniki vasitənin istifadə sahəsi və istifadə forması;

2.2.3. texniki vasitənin ölçmə vasitəsi kimi istifadəsini zəruri edən amillər barədə məlumatlar.

2.3. Xarici ölkələrdə istehsal olunmuş texniki vasitələrin sənədləri *Xidmət* Azərbaycan dilinə tərcüməsi notariat qaydasında təsdiq edilmiş formada təqdim olunmalıdır.

2.4. Texniki vasitələr ölçmə vasitələrinə aid edilməsi üçün aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

2.4.1. ölçmələrin normalaşdırılan dəqiqliklə aparılması;

2.4.2. metroloji və texniki xüsusiyyətlərin mövcudluğu;

2.4.3. texniki vasitə ilə aparılan ölçmələrin nəticələrinin təhrif olunmasına səbəb ola bilən icazəsiz sazlama və müdaxilənin qarşısının alınması məqsədi ilə texniki vasitənin konstruksiyasının, proqram təminatı da daxil olmaqla, onun müvafiq hissələrinə müdaxilə edilmənin məhdudluğunu təmin etməsi.

2.5. Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid olunmasına dair müraciətə *Xidmətdə* 30 (otuz) gün müddətində baxılır, bu Qaydanın 2.4-cü bəndində göstərilmiş tələblər əsas götürülməklə texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid olub-olmaması araşdırılır və müvafiq qərar qəbul edilir. Qərarda aşağıdakı məlumatlar əks olunmalıdır:

2.5.1. texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi ilə əlaqədar müraciət etmiş dövlət orqanının, hüquqi və ya fiziki şəxsin adı;

2.5.2. texniki vasitənin adı;

2.5.3. texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsinə dair müraciətin daxilolma tarixi;

2.5.4. texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsinə dair müraciətə əlavə olunmuş sənədlərin siyahısı;

2.5.5. qərarı qəbul etmiş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, vəzifəsi və imzası.

2.6. Texniki vasitənin ölçmə vasitələrinə aid edilməsindən imtina barədə qərarda imtinanın əsasları dəqiq göstərilməli və hüquqi cəhətdən əsaslandırılmalıdır.

2.7. *Xidmət* tərəfindən qəbul olunmuş qərar barədə 3 (üç) gün müddətində texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi ilə əlaqədar müraciət etmiş dövlət orqanına, hüquqi və fiziki şəxsə məlumat verilir və qərarın surəti ona göndərilir.

2.8. Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi ilə əlaqədar müraciət etmiş dövlət orqanı, hüquqi və fiziki şəxs *Xidmətin* vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (qərarlarından) inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət verə bilər.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA ANTIİNHSAR VƏ İSTEHLAK BAZARINA

NƏZARƏT DÖVLƏT XİDMƏTİ^[3]

STANDART NÜMUNƏNİN VƏ YA ÖLÇMƏ VASİTƏSİNİN TİPİNİN TƏSDİQİ
BARƏDƏ

S E R T İ F İ K A T

SERTİFİKATIN NÖMRƏSİ: _____
ETİBARLIDIR: “___” _____ 20___ ilədək

Bu sertifikat təsdiq edir ki, sınaqların müsbət nəticələri əsasında

_____
(istehsalçı)

(standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin adı)

tipi təsdiq edilmiş, dövlət reyestrində _____ nömrə ilə qeydiyyatda alınmış və Azərbaycan Respublikasında tətbiq edilməsinə icazə verilmişdir.

Sertifikat _____ şamil edilir.

(__ ədəd partiyaya / tək nümunəyə)

Standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipinin təsviri bu sertifikatın əlavəsində göstərilmişdir.

_____
(vəzifə)

_____
(imza)

_____
(soyadı, adı və atasının adı)

M.Y.

“___” _____ 20___ il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
6 nömrəli əlavə

Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması

Q A Y D A S I

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.4-cü maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması qaydasını müəyyən edir.

1.2. Standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestri (bundan sonra – reyestr) Azərbaycan Respublikasının *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)* tərəfindən tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin qeydiyyatı üçün nəzərdə tutulmuşdur və standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin sınaqları və tipinin təsdiqi üzrə aparılan işlərin nəticələri haqqında rəsmi məlumat mənbəyidir.^[4]

1.3. Reyestr aşağıdakı məqsədlər üçün yaradılır:

1.3.1. Azərbaycan Respublikası ərazisində tətbiqinə icazə verilən standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət qeydiyyatının təmin edilməsi;

1.3.2. maraqlı şəxslərin standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipləri haqqında informasiya təminatı;

1.3.3. mərkəzləşdirilmiş məlumat-axtarış verilənlər bazasının yaradılması.

1.4. Reyestrin aparılmasına tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin reyestrə daxil edilməsi, reyestrdən çıxarılması və reyestrdə dəyişikliklərin edilməsi daxildir.

1.5. Reyestr bu Qaydaya əlavə olunan formalara uyğun olaraq kağız və elektron formada aparılır.

2. Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin reyestrə daxil edilməsi qaydası

2.1. Tipi təsdiq edilmiş ölçmə vasitələrinin reyestrinə aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

2.1.1. adı və tipi, modifikasiyaları, təyinatı və tətbiq sahəsi, əsas texniki xarakteristikaları;

2.1.2. reyestrdə qeydiyyat nömrəsi;

2.1.3. reyestrə daxil edilmə tarixi;

2.1.4. sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və qüvvədə olma müddəti;

2.1.5. istehsalçının adı və ünvanı;

2.1.6. əsasında ölçmə vasitəsinin tipi təsdiq edilən müqayisəli yoxlama metodikasının adı və yoxlamalararası

intervalın müddəti;

2.1.7. bu Qaydanın 3.1-ci və 4.1-ci bəndlərində müəyyən olunmuş hallarla bağlı *Xidmətin* qəbul etdiyi qərarın nömrəsi və tarixi.

2.2. Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin reyestrinə aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

2.2.1. adı və tipi, metroloji xarakteristikaları, təyinatı və tətbiq sahəsi;

2.2.2. reyestrdə qeydiyyat nömrəsi;

2.2.3. reyestrə daxiləlmə tarixi;

2.2.4. sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və qüvvədə olma müddəti;

2.2.5. istehsalçının adı və ünvanı;

2.2.6. bu Qaydanın 3.1-ci və 4.1-ci bəndlərində müəyyən olunmuş hallarla bağlı *Xidmətin* qəbul etdiyi qərarın nömrəsi və tarixi.

2.3. *Xidmətin* qərarı ilə standart nümunənin və ölçmə vasitəsinin tipi təsdiq edildiyi gün onlara sertifikat verilərək bu Qaydanın 2.1-ci və 2.2-ci bəndlərində qeyd olunan məlumatlar reyestrə daxil edilir.

3. Reyestrə dəyişikliklər edilməsi qaydası

3.1. Reyestrə aşağıdakı hallarda və müddətlərdə dəyişikliklər edilir:

3.1.1. qüvvədə olma müddəti başa çatmış standart nümunə və ölçmə vasitəsinə verilmiş tipin yenidən təsdiqi barədə sertifikat əsasında məlumatın reyestrə qalma müddəti uzadıldıqda – tipin yenidən təsdiqi barədə sertifikat verildiyi gün;

3.1.2. standart nümunəni və ölçmə vasitəsinə istehsal edən hüquqi şəxsin adının və ünvanının dəyişməsi ilə əlaqədar reyestrə olan məlumatda müvafiq dəyişikliyin edilməsi barədə həmin hüquqi şəxsin müraciəti əsasında *Xidmətin* qərarı qəbul edildikdə – *Xidmətin* qərarı qəbul edildiyi gün;

3.1.3. *Xidmətin* qərarı ilə standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalı dəyişdirildikdə (artırıldıqda və ya azaldıldıqda) – *Xidmətin* qərarı qəbul edildiyi gün.

4. Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin reyestrə çıxarılması qaydası

4.1. Aşağıdakı hallarda standart nümunələr və ölçmə vasitələri reyestrə çıxarılır:

4.1.1. tipin təsdiqi barədə sertifikatın qüvvədə olma müddəti qurtarıldıqda və yeni sertifikat verilmədiyi halda;

4.1.2. istehsalçı tərəfindən ölçmə vasitələrinin istehsalına son qoyulduqda.

4.2. Bu Qaydanın 4.1.1-ci yarımbəndi üzrə *Xidmətin* aidiyyəti struktur bölməsinin məlumatı, 4.1.2-ci yarımbənd üzrə istehsalçının müraciəti daxil olduqda, həmin gün standart nümunənin və ölçmə vasitəsinin reyestrə çıxarılması barədə *Xidmətin* qərarı qəbul edilərək icra olunur.

4.3. Reyestrə çıxarılmış standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin istehsalı, idxalı, satışı və istismarı qadağandır. Reyestrə çıxarılmış ölçmə vasitələrinin yalnız təkrar reyestrə daxil edilməsindən sonra istifadəsinə yol verilir.

4.4. Reyestrə çıxarılmış standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin qeydiyyat nömrəsi digər standart nümunəyə və ölçmə vasitəsinə verilmir.

5. Tipin təsdiqi barədə sertifikatın qeydiyyatı

5.1. Tipin təsdiqi barədə sertifikat *Xidmətin* tipin təsdiqi barədə qərarı əsasında verilir.

5.2. Tipin təsdiqi barədə sertifikata aşağıdakı kimi qeydiyyat nömrəsi verilir:

5.2.1 **XX. X. XX. XXX. X. 10001**, burada:

5.2.1.1. **XX** – istehsalçı ölkənin kodu “Dünya ölkələri” beynəlxalq klassifikatoruna əsasən latın əlifbasının iki böyük hərfi ilə identifikasiya edilir;

5.2.1.2. **X** - aşağıdakı məlumatı bildirən hərfi simvol:

5.2.1.2.1. **S** - seriyalı istehsal və ya xaricdən dövri olaraq gətirilmə;

5.2.1.2.2. **T** - tək nümunə və ya birdəfəlik partiya;

5.2.1.3. **XX** - ölçmə vasitəsinin klassifikatoruna uyğun olaraq, ölçmə vasitəsinin ölçmə növünə aid edən iki rəqəm: 27-dən - 39-a qədər;

5.2.1.4. **XXX** - dövlət reyestrindəki yazıya əsasən sınağı keçirən laboratoriyasının qeydiyyat nömrəsinin axırıncı üç rəqəmi və ya beynəlxalq sazişlərə və dövlətlərarası standartlaşdırma qaydalarına uyğun olaraq sınağın nəticələrinin *Xidmət tərəfindən* tanındığını göstərən “999” rəqəmi;

5.2.1.5. **X** - aşağıdakı məlumatı bildirən hərfi simvol:

5.2.1.5.1. **Ü** - ümumi tətbiq üçün olan ölçmə vasitəsi;

5.2.1.5.2. **H** - hərbi təyinatlı ölçmə vasitəsi.

6. Reyestrin məlumatlarının idarə olunması

6.1. Reyestrin məlumatları *Xidmətin* dövrü nəşrlərində və xüsusi informasiya məcmuələrində (göstəricilərində, məlumat kitabçalarında, kataloqlarda) çap olunur.

6.2. *Xidmət* “informasiya əldə etmə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 29-cu və 34.2-ci maddələrinə əsasən dövlətin müdafiəsi və təhlükəsizliyi sahəsində fəaliyyətin həyata keçirilməsi məqsədi ilə ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi ilə bağlı olan informasiyalar istisna olmaqla, reyestrə bağlı malik olduğu digər informasiyaların *Xidmətin* internet saytında yerləşdirilməsini, bu informasiyaların daimi yenilənməsini və digər informasiya resurslarında yayılmasını təşkil edir.

6.3. “Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10-cu maddəsinə uyğun olaraq reyestrə istifadə edən fiziki və hüquqi şəxslərin müraciətlərinə 15 (on beş) gün müddətində,

əlavə öyrənilməsi və yoxlanılması tələb edilən müraciətlərə isə 1 (bir) ay müddətində baxılır.

7. Sənədlərin saxlanılması qaydası

7.1. Standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi ilə bağlı sənədlər 15 (on beş) il müddətində reyestrin arxivində saxlanılmalıdır.

“Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Qaydası”na

əlavə

Ölçmə vasitələrinin dövlət reyestri kitabının forması

Sıra -si	Ölçmə vasitəsinin adı və tipi, modifikasiyaları, təyinatı və tətbiq sahəsi, əsas texniki xarakteristikaları	Ölçmə vasitəsinin reyestrdə qeydiyyat nömrəsi	Ölçmə vasitəsinin reyestrə daxil -edilmə tarixi	Ölçmə vasitəsinin tipinin təsdiqi barədə sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və qüvvədə olma müddəti	Ölçmə vasitəsinin istehsalçısının adı və ünvanı	Əsasında ölçmə vasitəsinin tipi təsdiq edilən müqayisəli yoxlama metodikasının adı və yoxlamalararası intervalın müddəti	Ölçmə vasitəsinin tipinin reyestrdə qalma müddətinin uzadılması, istehsalçı barədə məlumatların dəyişməsi və ya yoxlamalararası intervalın dəyişdirilməsi ilə bağlı reyestrə dəyişikliklər edilməsi və onun reyestrdən çıxarılması haqqında <i>Xidmətin</i> qəbul etdiyi qərarın nömrəsi və tarixi
1	2	3	4	5	6	7	8

Standart nümunələrin dövlət reyestri kitabının forması

Sıra -si	Standart nümunənin adı və tipi, metroloji xarakteristikaları, təyinatı və tətbiq sahəsi	Standart nümunənin reyestrə qeydiyyat nömrəsi	Standart nümunənin reyestrə daxil -edilmə tarixi	Standart nümunənin tipinin təsdiqi barədə sertifikatın nömrəsi, verilmə tarixi və qüvvədə olma müddəti	Standart nümunənin istehsalçısının adı və ünvanı	Standart nümunənin tipinin reyestrə qalma müddətinin uzadılması, istehsalçı barədə məlumatların dəyişməsi və ya yoxlamalararası intervalın dəyişdirilməsi ilə bağlı reyestrə dəyişikliklər edilməsi və onun reyestrdən çıxarılması haqqında <i>Xidmətin</i> qəbul etdiyi qərarın nömrəsi və tarixi
1	2	3	4	5	6	7

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
7 nömrəli əlavə

Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11.9-cu maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə

vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələbləri və həmin nişanların vurulma qaydasını müəyyən edir.

1.2. Standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiq edilməsi tipin təsdiqi məqsədi ilə keçirilən sınaqların nəticələri əsasında, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin metroloji və texniki tələblərə uyğunluğunun təmin edilməsi üçün aparılır.

1.3. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid sahədə tətbiq edilən standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipi təsdiq edilməlidir. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan sahədə istifadə üçün nəzərdə tutulmayan standart nümunələri və ölçmə vasitələrini işləyib hazırlayan, istehsal edən, Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal edən, satan və istismar edən şəxslər həmin standart nümunələri və ölçmə vasitələrini könüllü şəkildə standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqinə təqdim edə bilərlər.

1.4. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiq edilməsi məqsədi ilə fiziki və hüquqi şəxslər (bundan sonra – sifarişçi) Azərbaycan Respublikasının *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti* (bundan sonra – Xidmət) ərizə ilə müraciət etməlidir. Ərizədə standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin adı, işarəsi və əsas metroloji xarakteristikaları göstərilməli və ərizəyə aşağıdakı sənədlər əlavə olunmalıdır: ^[5]

~~1.4.1. standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin istehsalına dair texniki şərt;~~ ^[6]

1.4.2. standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin pasportu, istismar sənədləri, istehsalçı müəssisənin sənədlər dəsti;

1.4.3. istehsalçı və ya digər xarici ölkənin dövlət qurumu tərəfindən verilən, standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipinin təsdiqi haqqında sertifikat (olduqda);

1.4.4. standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipinin təsviri (1 və 2 nömrəli əlavələr);

1.4.5. standart nümunənin və ölçmə vasitəsinin yoxlama metodikası;

~~1.4.6. ölçmə vasitəsinin 3x18 və ya 18x24 ölçüdə 3 ədəd ümumi görünüşlü fotosəki.~~ ^[7]

1.5. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiq edilməsi məqsədi ilə *Xidmətə* daxil olmuş ərizə qeydiyyata alındıqdan sonra 3 (üç) gün müddətində daxil olmuş sənədlər sınaqların keçirilməsi üçün akkreditasiya sahəsinə uyğun olaraq, ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində akkreditasiya edilmiş fiziki və ya hüquqi şəxslərə (bundan sonra - sınaq laboratoriyası) göndərilir.

2. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi

2.1. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların (bundan sonra - sınaqlar) aparılma müddəti və şərtləri görülməli işlərin xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla sifarişçi ilə sınaq laboratoriyası arasında bağlanmış müqavilə ilə müəyyən edilir.

2.2. Sınaqlar sınaq laboratoriyası tərəfindən təsdiq olunmuş sınaq proqramı və ya nümunəvi sınaq proqramı üzrə aparılır. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin sınaq proqramı ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikalarının müəyyən edilməsi ilə bağlı müddələri və müqayisəli yoxlama metodikasını nəzərdə tutur.

2.3. Sifarişçi sınaqların keçirilməsi üçün standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin nümunəsini (nümunələrini) sınaq laboratoriyasına təqdim etməlidir.

2.4. Sifarişçi sınaq laboratoriyası ilə razılaşdırmaqla sınaqlar üçün zəruri olan avadanlıqları təqdim edə bilər. Sınaqlar qurtardıqdan sonra avadanlıqlar sifarişçiyə qaytarılır.

2.5. Sınaqların nəticələri müsbət olduqda, sınaq laboratoriyası müqayisəli yoxlama metodikasını təsdiq edir (razılaşdırır), tipin təsvirini razılaşdırır və standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin sınaq aktını (3 nömrəli əlavə) 3 nüsxədə tərtib edir.

2.6. Sınaqların nəticələri mənfi olduqda, sınaq laboratoriyası yalnız standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin sınaq aktını tərtib edir.

2.7. Sınaqların nəticələrinin tanınması bağlanmış beynəlxalq müqavilələr əsasında həyata keçirilir.

3. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi qaydası

3.1. Sınaq laboratoriyası sınaqlar başa çatdıqdan sonra 3 (üç) gün müddətində standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin sınaq aktını *Xidmətə* göndərir. Sınaq aktı əsasında 3 (üç) gün müddətində *Xidmət* aşağıdakı qərarlardan birini qəbul edir və dərhal sifarişçiyə bu barədə məlumat verir:

3.1.1. sınaqların nəticələri müsbət olduqda, tipin təsdiqi və bu barədə sertifikatın verilməsi haqqında;

3.1.2. sınaqların nəticələri mənfi olduqda, tipin təsdiq edilməsindən imtina olunması haqqında.

3.2. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi haqqında qərar qəbul edildikdən sonra, 1 (bir) gün müddətində tipin təsdiqi barədə sertifikat hazırlanır.

3.3. *Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi barədə sertifikatın verilməsinə görə 'Dövlət rüsumu haqqında' Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş məbləğdə dövlət rüsumu tutulur.* Tipin təsdiqi barədə sertifikat sifarişçi dövlət rüsumunu ödədikdən sonra dərhal ona təqdim olunur. ^[8]

3.4. Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiq edilməsindən imtina olunması haqqında qərarla imtinanın əsasları və qərardan şikayət verilməsi qaydası göstərilməlidir.

4. Ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və ya dəyişdirilməsi qaydası

4.1. Ölçmə vasitəsinin tipinin təsdiqi zamanı yoxlamalararası interval müəyyən edilməlidir.

4.2. Ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalı ölçmə vasitəsinin istehsal sənədləri əsasında, ölçmə vasitəsinin istismar olunacağı sahə və saxlandığı yer nəzərə alınmaqla müəyyən edilir.

4.3. Ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının dəyişdirilməsi (artırılması və ya azaldılması) məsələsinə, aparılmış müqayisəli yoxlamaların nəticələrinə görə kalibrəmə laboratoriyasının müraciəti əsasında yalnız *Xidmət*

tərəfindən baxılır.

5. Standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma qaydası

5.1. Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin hər bir nümunəsinə, onların qoşma sənədlərinə standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişan (bundan sonra – nişan) vurulur (4 nömrəli əlavə).

5.2. Konstruksiyanın xüsusiyyətləri səbəbindən nişanı ölçmə vasitəsinin üzərinə vurmaq mümkün olmadıqda, həmin nişanın yalnız qoşma sənədlərinə vurulmasına yol verilir.

5.3. Nişanın xətti ölçüləri, onun vurulduğu səthin ölçüləri nəzərə alınmaqla, onda olan informasiyanın pozulmasına yol verilməməsi şərtilə seçilir. Bu zaman nişanın millimetrlə ifadə olunan xətti ölçüləri 4 nömrəli əlavədə göstərilən ölçüləri əmsala (2.5; 4; 6; 10; 15; 25; 40; 60; 100 sırasından seçilmiş əmsallardan birinə) vurmaq yolu ilə təyin edilir.

5.4. Nişan ölçmə vasitəsinin bütün xidmət müddətində onun təsvirinin və bütün elementlərinin dəqiqliyini, aydınlığını və fərqlənməsini təmin edən istənilən üsulla vurula bilər.

5.5. Nişan ölçmə vasitəsinin baxış üçün əlverişli olan yerində vurulmalıdır.

5.6. Nişanın düzgün tətbiqi dövlət metroloji nəzarətinin həyata keçirilməsi zamanı yoxlanılır.

6. Qəbul edilmiş qərarlardan şikayət verilməsi

6.1. Sifarişçi *Xidmətin* və sınaq laboratoriyalarının hərəkətlərindən (qərarlarından) inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət verə bilər.

"Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası"na

[\[9\]](#)
1 nömrəli əlavə

RAZILAŞDIRILMIŞDIR

(sınağı aparən laboratoriyanın adı)

(laboratoriya rəhbərinin soyadı, (imza)
adı və atasının adı)

M.Y. " " 20__ il

ÖLÇMƏ VASİTƏSİNİN TİPİNİN TƏSVİRİ

buraxılır

(*texniki normativ hüquqi aktların rekvizitləri*)

Təyinatı və tətbiq sahəsi

Təsviri

(iş prinsipi və konstruksiyanın təsviri, modifikasiyaların sayı, onların işarəsi və xüsusiyyətləri)

(normallaşdırılan metroloji xarakteristikalar daxil olmaqla, tipin bütövlükdə və zərurət olduqda, etibarlılıq göstəriciləri daxil olmaqla, işarələr göstərilməklə ayrı-ayrı modifikasiyalarının əsas texniki xarakteristikaları)

Tipin təsdiq edilməsi nişanı

(nümunələrə və (və ya) istismar sənədlərinə nişanın vurulma yeri və üsulu)

Komplektlik

Müqayisəli yoxlama

(kalibrlemə üzrə normativ sənədin adı və işarəsi, ölçmə vasitələrinin istismar şəraitində və ya təmirdən sonra kalibrleməsi üçün lazım olan əsas avadanlığın siyahısı, müqayisəli yoxlamalararası interval)

Texniki normativ hüquqi aktlar

(konkret tip ölçmə vasitəsinə aid əSAS *texniki normativ hüquqi aktlar*, *həmçinin* beynəlxalq normativ texniki sənədlər)

Qərar

(ölçmə vasitəsinin tipinin *texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə* haqqında)

İstehsalçı

(müəssisənin adı və ünvanı)

(sifarişçi təşkilatın rəhbərinin
soyadı, adı və atasının adı)

(imza)

“Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”na

2 nömrəli əlavə

RAZILAŞDIRILMIŞDIR

(sınağı aparən laboratoriyasının adı)

(laboratoriya rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı) (imza)

M.Y. “ ” 20__ il

STANDART NÜMUNƏNİN TIPININ TƏSVİRİ

buraxılır

(texniki normativ hüquqi aktların rekvizitləri)

Təyinatı və tətbiq sahəsi

Təsviri

(iş prinsipi və konstruksiyanın təsviri, modifikasiyaların sayı, onların işarəsi və xüsusiyyətləri)

(normallaşdırılan metroloji xarakteristikalar daxil olmaqla, tipin bütövlükdə və zərurət olduqda, etibarlılıq göstəriciləri daxil olmaqla, işarələr göstərilməklə ayrı-ayrı modifikasiyalarının əsas texniki xarakteristikaları)

Tipin təsdiq edilməsi nişanı

(nümunələrə və (və ya) qoşma sənədlərinə nişanın vurulma yeri və üsulu)

Komplektlik

Müqayisəli yoxlama

(kalibrəlmə üzrə normativ sənədin adı və işarəsi, standart nümunələrin qoşma şəraitində və ya təmirdən sonra kalibrənməsi üçün lazım olan əsas avadanlığın siyahısı, müqayisəli yoxlamalararası interval)

Texniki normativ hüquqi aktlar

(konkret tip standart nümunəyə aid əsas texniki normativ hüquqi aktlar, həmçinin beynəlxalq normativ texniki sənədlər)

Qərar

(standart nümunənin tipinin texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə haqqında)

İstehsalçı

(müəssisənin adı və ünvanı)

(sifarişçi təşkilatın rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı)

(imza)

“Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”na

10

3 nömrəli əlavə

tərəfindən təqdim edilmiş

(sifarişçinin adı)

(ölçmə vasitəsinin, standart nümunənin adı, işarəsi, şifri)

SINAQ AKTI

1.

(sınaqlara cəlb edilən təşkilat və müəssisə nümayəndələrinin, icraçıların soyadı, adı və vəzifələri, sınağı aparən laboratoriyasının adı)

tərəfindən işlənilib

(xaricdən gətirilən ölçmə vasitələrini işləyib hazırlayan təşkilatın və ya istehsal edən müəssisənin adı)

hazırlanmış (istehsal olunmuş) sınaqlarını aparmışdır.

(ölçmə vasitələrinin adı, onların işarəsi və şifri)

Sınaqlar əsasında 20__ ilin “ ” tarixindən

(müraciətin tarixi və nömrəsi)

“ _____ ” tarixinədək olan dövr ərzində
aparılmışdır.

(sınağın aparıldığı yer)

2. Sınaq laboratoriyasına _____
(ölçmə vasitəsinin, standart nümunənin adı, işarəsi, şifri, qısa texniki
xarakteristikası, təyinatı, təqdim edilən

_____ təcrübə nümunələri
nümunələrinin sayı və nömrələri, istehsalçılarının adı)

(xaricdən gətirilən nümunələr) təqdim edilmişdir.

3. Təqdim edilən nümunələrlə tanış olaraq və sənədləri nəzərdən keçirərək, sınaq laboratoriyası sınaqların aparılması üçün təqdim edilmiş materialların kifayət etdiyini bildirir. Bu halda sınaq laboratoriyası sınaqların aparılması üçün nümunələrin və sənədlərin yararlılığını (yararsızlığını) müəyyən edir. Sınaq laboratoriyası ilə razılaşdırmaqla sifarişçi sınaqlar üçün zəruri olan avadanlıqları təqdim edə bilər.

4. Sınaq laboratoriyası tərəfindən _____
(laboratoriya tərəfindən təsdiq olunmuş sınaq proqramına və ya nümunəvi
sınaq proqramına)

uyğun olaraq _____ sınaqlar aparılmışdır.
(ölçmə vasitəsinin, standart nümunənin adı və onların işarəsi)

5. Aparılmış sınaqlar nəticəsində laboratoriya müəyyən etmişdir ki,
_____ nümunələri

(ölçmə vasitəsinin, standart nümunənin adı)
texniki tapşırığın və _____ müəyyən
(*texniki normativ hüquqi aktın rekvizitləri*)

etdiyi tələblərə uyğundur (və ya uyğun deyildir).

Sınaq laboratoriyası _____ qeyd edir.
(istehsal və istismar zamanı metroloji təminat, o cümlədən kalibrənmə üzrə normativ sənəd barədə qərar)

6. Sınaq prosesində aşağıdakı nöqsanlar aşkar edilmişdir:

_____ (qeyd edilmiş, o cümlədən sınaqlara təqdim edilmiş sənədlər üzrə olan nöqsanların siyahısı)

7. Aparılmış sınaqların nəticələri əsasında sınaq laboratoriyası

_____ (tipin təsdiqinin məqsədəuyğunluğu, onun dövlət reyestrinə
_____ tövsiyə edir.
daxil edilməsi, tipin təsdiq edilməsi barədə sertifikatın verilməsi haqqında tövsiyələr)

8. Sınaqlar zamanı aşkar edilmiş nöqsanları
_____ aradan

(işləyib hazırlayan təşkilatın adı)

qaldırılmalı və 20 _____ ilin “ _____ ” tarixinədək nöqsanların aradan qaldırılması barədə sınaq laboratoriyasına hesabat təqdim etməlidir.

Akta əlavələr:

1. Sınaqlar zamanı qəbul edilmiş əlavələrlə sınaqların təsdiq edilmiş proqramı.

2. Ölçmə nəticələrinin ədədi hədd qiymətlərini və irəli sürülən tələblərlə müqayisədə onların qiymətləndirilməsini göstərməklə, proqramın hər bir bəndi üzrə sınaq nəticələrinin yekun cədvəli şəklində tərtib edilmiş sınaqdan keçmiş nümunələrin *texniki tapşırığın və texniki normativ hüquqi aktların* tələblərinə uyğunluq cədvəli.

_____ (vəzifəsi, soyadı və adı göstərilməklə sınaqları apararı şəxslərin imzaları)

Aktla tanış oldum _____
(sifarişçi təşkilatın rəhbərinin soyadı, adı və imzası)

“Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”na

4 nömrəli əlavə

Standart nümunənin və ya ölçmə vasitəsinin tipini təsdiq edən nişanın forması

Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 13.2-ci və 18.1.4-cü maddələrinə əsasən hazırlanmışdır və layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizası (bundan sonra – metroloji ekspertiza) qaydasını müəyyən edir.

1.2. Metroloji ekspertiza metroloji tələblərin müəyyənləşdirilməsinin və onlara riayət olunmasının təhlili və qiymətləndirilməsidir.

2. Metroloji ekspertizanın aparılması qaydaları

2.1. Metroloji ekspertiza "Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq metroloji ekspertiza sahəsi üzrə akkreditasiya olunmuş fiziki və hüquqi şəxslər (bundan sonra - metroloji ekspertizanı həyata keçirən qurum) tərəfindən aparılır. [\[11\]](#)

2.2. İşlənilib hazırlanma dövründə metroloji ekspertizası zəruri olan layihə-konstruktor sənədləri aşağıdakılardır:

- 2.2.1. Texniki təklif;
- 2.2.2. Eskiz layihəsi;
- 2.2.3. Texniki layihə;
- 2.2.4. Yığım çertyoju;
- 2.2.5. Qabarit çertyoju;
- 2.2.6. İzahedici qeyd;
- 2.2.7. Texniki şərait;
- 2.2.8. Sınağın proqramı və metodu;
- 2.2.9. İstismar sənədləri;
- 2.2.10. Təmir sənədləri;
- 2.2.11. Montaj çertyoju;
- 2.2.12. Texniki səviyyənin kartı.

2.3. İşlənilib hazırlanma dövründə metroloji ekspertizası zəruri olan texnoloji sənədlər aşağıdakılardır:

- 2.3.1. Marşrut kartı;
- 2.3.2. Əməliyyat kartı;
- 2.3.3. Eskizlər kartı;
- 2.3.4. Texnoloji təlimat;
- 2.3.5. Təchizat siyahısı.

2.4. Metroloji ekspertizaya layihə-konstruktor və texnoloji sənədlər, onları işləyib hazırlayan məsul şəxsin imzası ilə təsdiq edilməklə təqdim olunur. Təqdim olunmuş sənədlərdə nöqsanlar aşkar olunarsa, sənədlərin qaytarılmasının səbəbləri izah olunmaqla sənədlər 10 (on) gün müddətində geri qaytarılır. Düzəlişlər edildikdən sonra yenidən sənədlər metroloji ekspertizaya təqdim olunur.

2.5. Metroloji ekspertizanın keçirilməsi zamanı ekspert sənədləri işləyib hazırlayan şəxslərdən əlavə məlumatlar və sənədlər tələb edə bilər.

2.6. Metroloji ekspertiza zamanı ekspert yalnız həmin vaxt qüvvədə olan Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına istinad etməlidir.

2.7. Metroloji ekspertiza 1 (bir) ay müddətində aparılır və layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərdə metroloji tələblərə uyğun qiymətləndirilir.

2.8. Metroloji ekspertizanın nəticəsində iki nüsxədə ekspert rəyi tərtib olunur (ekspert rəyinin forması əlavə olunur). Ekspert rəyinin bir nüsxəsi metroloji ekspertizanı həyata keçirən qurumda qalır, digəri isə sifarişçiyə təqdim edilir.

2.9. Metroloji ekspertizanın nəticəsində müsbət ekspert rəyi verildiyi halda layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin əslində ekspert-metroloqun ekspertizanın müsbət rəyi barədə qeydi yazılır.

2.10. Metroloji ekspertizanın nəticəsində ekspertin rəyi əsasında layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərdə müvafiq dəyişikliklər edilir.

3. Mübahisələrə baxılması

3.1. Metroloji ekspertizanın rəyi ilə razı olmayan sifarişçi məsələ ilə bağlı *Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antihhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti* (bundan sonra – *Xidmət*) müraciət edə bilər. *Xidmət* 1 (bir) ay müddətində müraciətə baxaraq, nəticəsi barədə sifarişçiyə və metroloji ekspertizanı həyata keçirən quruma məlumat verir. *Xidmət* metroloji ekspertizanın rəyinin əsassız olması halında dəqiq nöqsanları göstərməklə təkrar ekspertizanın keçirilməsi barədə metroloji ekspertizanı həyata keçirən quruma tapşırıq verir. [\[12\]](#)

3.2. Sifarişçi və metroloji ekspertizanı həyata keçirən qurum *Xidmətin* vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən

(qərarlarından) inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət verə bilər. [131](#)

“Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin
məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi
Qaydası”na
əlavə

Ekspert rəyinin forması

TƏSDİQ EDİRƏM

(ekspertizanı aparan təşkilat rəhbərinin
soyadı, adı və atasının adı)

(imza)

“ ” 20 il

EKSPERT RƏYİ

(ekspertizaya təqdim edilən layihə-konstruktor və texnoloji sənədin adı)

(mərhələnin adı)

(layihə-konstruktor və texnoloji sənədi işləyib hazırlayan təşkilatın adı)

Ekspertiza nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, (ümumi qiymət)

Təklif olunur ki, sonrakı işlənilib hazırlanmada (yenidən işlənmədə) sənədlərdə aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

(iş yeri, vəzifəsi, soyadı və adı göstərilməklə
ekspertizanı aparan şəxslərin imzaları)

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
9 nömrəli əlavə

Ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının forması və onun ölçmə vasitələrinə vurulma

QAYDASI

1. Ümumi müddəa

1.1. Bu Qayda “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 15.2-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının forması və onun ölçmə vasitələrinə vurulma qaydasını müəyyən edir.

2. Ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının forması

2.1. Ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının (bundan sonra - nişan) forması iki bərabər hissəyə ayrılmış düzbucaqlı təsvirdən ibarətdir (əlavə olunur).

2.2. Nişanın yuxarı hissəsində “ÖLÇMƏ VASİTƏSİ YARARSIZDIR” sözləri təsvir edilir.

2.3. Nişanın aşağı hissəsində soldan sağa aşağıdakı müvafiq məlumatlar qeyd edilir:

2.3.1. təsərrüfat subyekti dövlət metroloji nəzarətini həyata keçirən vəzifəli şəxsin latın əlifbasının iki hərfi ilə ifadə olunmuş şərti şifrəsi (məsələn: ab, bc, cd və s.);

2.3.2. təsərrüfat subyekti dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi nə sərəncam vermiş orqanın qısaldılmış adı;

2.3.3. nişanın vurulduğu ay (Roma rəqəmləri ilə) (məsələn: I, II, III, IV və s.);

2.3.4. nişanın vurulduğu il (məsələn: 2013 və s.).

2.4. Nişan yuxarı hissəsi qırmızı və aşağı hissəsi ağ fonda olan xüsusi yapışqanlı kağızdan hazırlanır.

3. Nişanın ölçmə vasitələrinə vurulma qaydası

- 3.1. Nişan ölçmə vasitələrinə etiket formasında vurulur.
- 3.2. Ölçmə vasitəsinin xüsusiyyəti və ya istismar şəraiti nişanın vurulmasına imkan vermirsə, nişan ölçmə vasitəsinin pasportuna (formulyarına) və ya yoxlama haqqında şəhadətnaməyə (əgər varsa) vurulur.
- 3.3. Nişan təsərrüfat subyektlərində ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsi sahəsində məcburi tələblərin pozulduğu hallar aşkar olunarsa, həmin ölçmə vasitələrinə vurulur.
- 3.4. Nişan ölçmə vasitəsinə dövlət metroloji nəzarətini həyata keçirən vəzifəli şəxs tərəfindən, aşağı hissəsinə bu Qaydanın 2.3-cü bəndində göstərilən məlumatlar qeyd olunmaqla vurulur.

“Ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının forması və onun ölçmə vasitələrinə vurulma Qaydası”na əlavə

Ölçmə vasitələrinin yararsızlıq nişanının forması

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
10 nömrəli əlavə

Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi

QAYDASI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 16.3-cü maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi qaydasını müəyyən edir.

1.2. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondu (bundan sonra - fond) ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının hüquqi aktları, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr, verilənlərin informasiya bazaları, attestasiya edilmiş ölçmə metodikaları (metodları), dövlət kəmiyyət vahidi etalonları, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin təsdiq edilmiş tipləri, ölçmə vasitələrinin yoxlanılmasının nəticələri və dövlət tənzimlənməsi sahəsinə aid olan ölçmələrin vahid siyahısı haqqında məlumatları özündə birləşdirir.

1.3. Fond *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti* (bundan sonra – *Xidmət*) tərəfindən yaradılır və idarə olunur. [\[14\]](#)

1.4. Fond informasiya ehtiyatlarının yaradılmasını, saxlanmasını, qeydiyyatını həyata keçirir və metrologiya sahəsi üzrə sənədlərdən vətəndaşların, cəmiyyətin və dövlətin mənafeyi üçün hərtərəfli istifadə olunmasını təmin edir.

2. Fondun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi qaydası

2.1. Fonda aşağıdakı məlumatlar daxil edilir:

2.1.1. ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının hüquqi aktları;

2.1.2. ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr;

2.1.3. ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində verilənlərin informasiya bazaları;

2.1.4. attestasiya edilmiş ölçmə metodikaları (metodları);

2.1.5. dövlət kəmiyyət vahidi etalonları;

2.1.6. standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin təsdiq edilmiş tipləri;

2.1.7. ölçmə vasitələrinin yoxlanılmasının nəticələri haqqında məlumatlar toplusu;

2.1.8. dövlət tənzimlənməsi sahəsinə aid olan ölçmələrin vahid siyahısı.

2.2. *Xidmətin* struktur bölmələri və tabeliyində olan qurumlar bu Qaydanın 2.1-ci bəndində nəzərdə tutulan məlumatlar yarandığı vaxtdan 3 (üç) gün müddətində həmin məlumatları (məlumatı təsdiq edən sənədlərlə birgə) fonda təqdim etməlidirlər. Təqdim olunmuş məlumatlar operativ şəkildə fonda daxil edilir. [\[15\]](#)

2.3. Fondada məlumatlar bu Qaydanın 2.1-ci bəndinə uyğun sistemləşdirilmiş qaydada toplanır. Məlumatı verən

qurumların, məlumatı təsdiq edən sənədlərin və məlumatların verilmə tarixinin qeydiyyatı aparılır.

2.4. Fond da məlumatların qeydiyyatı kağız və elektron formada aparılır. "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş açıqlanması məhdudlaşdırılan məlumatlar istisna olunmaqla digər məlumatlar *Xidmətin* internet saytında yerləşdirilir.

2.5. Fondun mühafizəsi və kənar şəxslərin fonda çıxışının qarşısının alınması *Xidmət* tərəfindən təmin edilir.

2.6. Fondun sənədləri barədə sorğu daxil olduğu halda "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş müddətdə və qaydada sorğuya cavab verilir, məlumat və sənədlər sorğuya təqdim olunur.

2.7. Fondun sənədləri barədə informasiya *Xidmətin* informasiya nəşrlərində rübdə bir dəfə dərc olunur.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər
Kabinetinin
2014-cü il 9 iyun tarixli 187 nömrəli qərarı
ilə
təsdiq edilmişdir
11 nömrəli əlavə

Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair

TƏLƏBLƏR

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qayda və Tələblər "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17.6-cı maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi qaydasını və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair tələbləri müəyyən edir.

1.2. Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan sahədə tətbiq edilmək üçün nəzərdə tutulmayan ölçmə vasitələri idxal, istehsal, istismar edildiyi, icarəyə verildiyi, satıldığı zaman və təmirdən sonra kalibrənmə bilər. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinin nəticələri ölçmə vasitələrinin üzərinə kalibrənmə nişanının vurulması və ya kalibrənmə haqqında sertifikatla, həmçinin istismar sənədlərində aparılan qeydlə təsdiq edilir.

1.3. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi dövlət kəmiyyət vahidləri etalonları ilə izlənilən etalonlardan istifadə edilməklə aparılır.

1.4. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi fəaliyyətinə nəzarət Azərbaycan Respublikasının *İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)* tərəfindən həyata keçirilir. [\[16\]](#)

1.5. İstifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.5.1. ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi – ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikalarının həqiqi qiymətlərinin təyin edilməsi məqsədi ilə yerinə yetirilən əməliyyatların məcmusudur;

1.5.2. kalibrənmə vasitələri – təyin olunmuş qaydalar əsasında kalibrənmə zamanı tətbiq edilən etalonlar, avadanlıqlar və ölçmə vasitələridir.

2. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi qaydası

2.1. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququ *Xidmət* ilə bağlanmış müqavilə əsasında verilir.

2.2. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərinin yerinə yetirilməsi, kalibrənmə haqqında sertifikatın verilməsi və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi üçün *Xidmətə* müraciət edilir və müraciətə aşağıdakı sənədlər əlavə olunur:

2.2.1. kalibrənmə fəaliyyətini həyata keçirəcək işçi heyəti barədə məlumat (təhsili, iş təcrübəsi);

2.2.2. kalibrənmə fəaliyyətinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş laboratoriya barədə məlumat;

2.2.3. istifadə olunan ölçmə vasitələri, etalonlar barədə məlumat.

2.3. Daxil olmuş müraciət "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğunluqla baxımından 30 (otuz) gün müddətində araşdırılır. Araşdırmanın müsbət nəticələri əsasında müraciət etmiş qurumla ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini aparmaq, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi haqqında müqavilə imzalanır.

2.4. Müqavilə bağlanmasından imtina olunduqda, imtinanın əsasları göstərilməklə qərar qəbul olunur. Qərarın surəti 3 (üç) gün müddətində müraciət etmiş şəxsə göndərilir və həmin şəxs qəbul olunmuş qərardan inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət verə bilər.

3. Kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair tələblər

3.1. Kalibrənmə fəaliyyətini həyata keçirən qurumlar kalibrənmə işlərini keyfiyyət üzrə rəhbəredici sənəd əsasında həyata keçirirlər. Keyfiyyət üzrə rəhbəredici sənəddə - keyfiyyət sahəsində siyasət, fəaliyyət sahəsi, kalibrənmə vasitələri,

kalibrlemə vasitələrinin vəziyyətinə cavabdeh şəxs, kalibrənən ölçmə vasitələri və kalibrlemə vasitələri, ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə dair normativ sənədlər, kalibrənməni həyata keçirən kadr heyəti, binaların vəziyyəti, kalibrənmə üçün təqdim olunan ölçmə vasitələrinin qəbulu və qeydiyyatı və kalibrənmənin nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi haqqında məlumatlar əks olunmalıdır.

3.2. Keyfiyyət sahəsində siyasət:

3.2.1. məqsəd - keyfiyyət sahəsində siyasətin məqsədi;

3.2.2. təşkilat - kalibrlemə işlərinin keyfiyyətinin təmin edilməsində rəhbərliyin, icraedici və nəzarətedici heyətin səlahiyyətləri və qarşılıqlı əlaqəsi;

3.2.3. vəsaitlər - təyin olunmuş məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı vəsait, avadanlıq, normativ sənəd və heyətdən istifadə olunur:

3.2.3.1. vahidin ölçüsünün dövlət etalonundan kalibrənən ölçmə vasitəsinə ötürülməsini təmin edən kalibrlemə vasitəsi;

3.2.3.2. kalibrlemə işlərinin aparılmasını və təşkilini tənzimləyən normativ sənədlər;

3.2.3.3. qanunvericiliyin tələblərinə cavab verən və istismar üçün yararlı binanın olması;

3.2.3.4. müvafiq işləri aparmaq bacarığı olan heyət barədə məlumat.

3.3. Fəaliyyət sahəsi:

3.3.1. kalibrlemə işlərinin aparılması üzrə fəaliyyət sahəsi "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17.3-cü maddəsinə əsasən bağlanmış müqavilə şərtlərinə uyğun olmalıdır.

3.4. Kalibrlemə vasitələri:

3.4.1. kalibrənmə fəaliyyətini həyata keçirən qurum fəaliyyət sahəsinə uyğun və kalibrlemə üzrə normativ sənədlərin tələblərinə cavab verən kalibrlemə vasitələrinə malik olmalıdır;

3.4.2. kalibrlemə vasitələri müvafiq dövlət etalonlarından vahidin ölçüsünün ölçmə vasitələrinə ötürülməsini təmin etməlidir;

3.4.3. kalibrlemə vasitələri onları vaxtından əvvəl köhnəlmədən və zədələnmədən qoruyan və mühafizəsini təmin edən yerdə saxlanılmalıdır. Vaxtaşırı qulluq tələb edən kalibrlemə vasitələri üçün *Xidmət* tərəfindən texniki qulluq və yoxlama qrafiki təsdiq edilir;

3.4.4. hər bir kalibrlemə vasitəsi vahidi yoxlama haqqında şəhadətnaməyə və ya yoxlama damğasının izinə malik olmalıdır və qeydiyyatı aparılmalıdır;

3.4.5. hər bir kalibrlemə vasitəsinin vahidi üçün qeydiyyat sənədləri aşağıdakı məlumatı özündə əks etdirməlidir:

3.4.5.1. adı;

3.4.5.2. istehsalçı müəssisə (firma), tipi (markası), zavod və inventar nömrəsi;

3.4.5.3. istehsal, qəbul, istismara buraxılma tarixi;

3.4.5.4. nasazlıq, təmir, texniki xidmət haqqında məlumat;

3.4.5.5. sonuncu yoxlama tarixi və yoxlama protokolu;

3.4.5.6. yoxlamalararası interval;

3.4.5.7. kalibrlemə vasitələrinin vəziyyətinə cavabdeh şəxs.

3.5. Kalibrlemə vasitələrinin vəziyyətinə cavabdeh şəxs:

3.5.1. kalibrlemə vasitələrinin vəziyyətinə cavabdeh şəxs kalibrlemə işlərini həyata keçirən orqanın rəhbəri tərəfindən təyin olunur. Kalibrlemə vasitələrinin vəziyyətinə cavabdeh şəxs aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir:

3.5.1.1. kalibrlemə vasitələrinə profilaktik baxış, texniki xidmət və təmir qrafikini tərtib edir və onun yerinə yetirilməsinə nəzarət edir;

3.5.1.2. kalibrlemə vasitələrinin qeydiyyatını aparır;

3.5.1.3. kalibrlemə vasitələrinin texniki xidmət və istismarı barədə təlimatını saxlayır və heyətə çatdırır;

3.5.1.4. kalibrlemə vasitələrinin yoxlama qrafikini tərtib edir və onun yerinə yetirilməsinə nəzarət edir;

3.5.1.5. kalibrlemə vasitələrinin yoxlamasını həyata keçirir və ya yoxlama hüququ olan digər bir təşkilata verir;

3.5.1.6. kalibrlemə vasitəsi düzgün istismar olunmadıqda və yüklənmə rejimində işləyən hallarda nöqsanların aradan qaldırılması üçün heyətə göstəriş verir.

3.6. Kalibrənən ölçmə vasitələri və kalibrlemə vasitələri haqqında məlumat.

3.7. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə dair normativ sənədlər:

3.7.1. kalibrənmə fəaliyyətini həyata keçirən qurumlar aşağıdakı sənədlərə malik olmalıdırlar:

3.7.1.1. kalibrlemə vasitələrinə və fəaliyyət sahəsi üzrə ölçmə vasitələrinə texniki tələbləri təyin edən sənədlər;

3.7.1.2. tətbiq edilən kalibrlemə vasitələrinin istismar sənədləri;

3.7.1.3. qeydiyyatın aparılması, məlumatın və kalibrənmənin nəticələrinin (protokol, işçi jurnalları, hesabatlar və s.) saxlama qaydalarını təyin edən sənədlər.

3.8. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsini həyata keçirən kadr heyəti:

3.8.1. kalibrənmə fəaliyyətini həyata keçirən qurumun mütəxəssisləri peşəkar hazırlığa və qurumun fəaliyyət sahəsi üzrə istifadə olunan ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi sahəsində müəyyən təcrübəyə malik olmalıdırlar. Hər bir mütəxəssis üçün funksiya, vəzifə, hüquq və cavabdehlik, təhsilinə tələblər, texniki biliklərinə və iş təcrübəsinə tələblər müəyyən edilməlidir.

3.9. Binaların vəziyyəti haqqında məlumat:

3.9.1 kalibrlemə işlərinin həyata keçirilməsi üçün müvafiq şəraitin (temperatur, rütubət, havanın təmizliyi, işıqlanma, səs və vibrozolyasiya, maqnit, elektrik və digər fiziki şüalanmalardan qorunma, elektrik enerjisi, su, hava, istilik və s. ilə təchizat) təmin olunması məqsədi ilə kalibrənmə fəaliyyətinin həyata keçirildiyi bina kalibrənməyə tətbiq olunan normativ sənədlərin, sanitar norma və qaydaların ~~və standartların~~ tələblərinə cavab verməlidir. [\[17\]](#)

3.10. Kalibrənmə üçün təqdim edilən ölçmə vasitələrinin qəbulu və qeydiyyatı barədə məlumat.

3.11. Kalibrənmənin nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi:

3.11.1. kalibrənmənin nəticələrinə dair protokol tərtib olunur və növbəti kalibrənmə dövrünə qədər saxlanılır. Növbəti kalibrənmə müddəti təyin olunmamış ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinin nəticələrinə dair protokol 1 (bir)

İldən az olmayaraq saxlanılır;

3.11.2. Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinin nəticələri ölçmə vasitələrinin üzərinə vurulan kalibrənmə nişanı və ya kalibrənmə sertifikatları ilə eləcə də istismar sənədlərində qeydiyyatlarla rəsmiləşdirilir (kalibrənmə ölçmə vasitələri və kalibrənmə vasitələri, ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə dair normativ sənədlər, ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə həyata keçirən kadr heyəti və binaların vəziyyəti haqqında məlumat formaları və kalibrənmə sertifikatının forması əlavə olunur (1 və 2 nömrəli əlavələr).

“Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair Tələblər”ə
1 nömrəli əlavə

Kalibrənmə ölçmə vasitələri və kalibrənmə vasitələri haqqında məlumat

Sıra -si	Kalibrənmə ölçmə vasitələri			Etalonlar, kalibrənmə vasitələri		
	ölçmə vasitəsinin tipi	metroloji xarakteristikaları		etalonun adı, komplektin elementləri, tipi, markası və ya şərti işarəsi	metroloji xarakteristikaları	
		ölçü diapazonu	xətasi, dəqiqlik sinfi, dərəcəsi, bölgü qiyməti		ölçü diapazonu	xətasi, dəqiqlik sinfi, dərəcəsi, bölgü qiyməti
1	2	3	4	5	6	7

Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə dair normativ sənədlərin siyahısı

Sıra -si	Kalibrənmə ölçmə vasitələrinin adı	Normativ sənədin adı
1	2	3

Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsinə həyata keçirən kadr heyəti barədə məlumat

Sıra -si	Soyadı, adı və atasının adı	Vəzifəsi	Təhsili, ixtisasartırma kursları, elmi dərəcəsi və elmi adı daxil olmaqla	Kalibrənmə ölçmə vasitələrinin qrupları üzrə ixtisaslaşması	Qeyd
1	2	3	4	5	6

Binaların vəziyyəti haqqında məlumat

Sıra -si	Binanın adı	Xüsusi və ya uyğunlaşmış	Temperatur və rütubət	İşçi yerlərin işıqlanması	Səviyyə	
					səs-küy	qazlaşma
1	2	3	4	5	6	7

Kalibrənmə sertifikatının forması

(sertifikatı verən təşkilatın adı)

Kalibrənmə sertifikatı _____ Calibration certificate

Müəssisənin adı:

Owner of the enterprise:

Ölçmə vasitəsinin adı:

The name of the measurement instruments:

Ölçmə vasitəsinin tipi:

Type of the measurement instruments: _____

Ölçmə vasitəsinin istehsal edən ölkə: _____

The instruments of measurement producing country:

Zavod (seriya) nömrəsi:

The plant number:

Kalibrənmə tarixi:

Date of calibration:

Kalibrənmə ölçmə vasitəsinin təsdiqi :

Affirmation of the calibration measurement instruments:

Sertifikatın səhifə sayı:

Page number of the certificate:

Ölçmənin nəticəsi və yoxlama metodu ilə sertifikatın tamamlayıcı hissəsi sonrakı səhifədə verilmişdir.

Result of the measurement and method of the checking with complete part of the certificate have been given in the next page:

Möhür DDI Kalibrənməni aparan şəxs Laboratoriya müdiri

Seal The state stamp track Calibration person

Head of the laboratory

_____
(adı/name, atasının adı/middle name,
soyadı/surname)

_____
(adı/name, atasının adı/middle name,
soyadı/surname)

Növbəti kalibrənmə tarixi :

Date of next calibration:

Sertifikat verən orqanın ünvanı və telefon nömrəsi

Address and the telephone number of the giving certificate organ

1. Kalibrənən ölçmə vasitəsi / *Calibration measurement instruments.*

Ölçmə vasitəsinin adı : _____ Ölçmə həddi/*Nominal capacity:*

The name of the measurement instruments:

Marka/*Brand:* _____

Tipi / *Type:*

Seriya (zavod) nömrəsi/*Servis number:* _____

2. Cihazın laboratoriyaya qəbul tarixi / *Acceptance date of the apparatus to the laboratory:* _____

3. Kalibrənəmədə istifadə olunan avadanlıq / *Using equipment in calibration:*

Avadanlığın adı <i>The name of the equipment</i>	Markası <i>Brand</i>	Seriya <i>Seria</i>	Sertifikat <i>Certificate</i>

4. Kalibrənəmənin aparıldığı şərait / *Carry out of the calibration condition:*

Temperatur / *Temperature* (°C) : _____ Rütubət / *Rel. humidity* (%) :

Laboratoriyaya qoyulan tələblər : _____

Putting demands to the laboratory:

Başlanğıc temperatur / *Start temperature:* _____ °C

Son temperatur / *Finish temperature:* _____ °C

5. Ölçmədə istifadə olunan nümunə

Using example in measurement:

6. Kalibrənəmə metodu / *Calibration method:*

7. Xarici baxış / *External view:*

Hər hansı bir qüsurlaşma aşkar olunmayıb.

Any defect has not been revealed:

8. Nəzarət funksiyası / *Control function:*

Ölçmə zamanı hər hansı bir maneəyə rast gəlinmədi.

Time of measurement did not meet any obstacle:

9. Kalibrənəmənin nəticəsi / *Result of the calibration:*

10. Qeyd / *Note:*

Bu sertifikatda göstərilən nəticələr cihazın kalibrənəmə tarixinə aiddir və nəticənin dayanıqlıq (sabitliyi) müddəti bilinmir.

Shown results in this certificate concern to the calibration date of the device and resilience time does not become known:

səhifə/page: 2

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. [21 dekabr 2017-ci il tarixli 581 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 24 dekabr 2017-ci il, 285, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, 12, II kitab, maddə 2528)
2. [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816)
3. [2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192)
4. [8 may 2021-ci il tarixli 145 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 19 may 2021-ci il, 101, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 5, maddə 524)
5. [15 aprel 2022-ci il tarixli 160 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 17 aprel 2022-ci il, 79)

QƏRARA EDİLMİŞ DƏVİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

[1] [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816) ilə "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası və tətbiqi Qaydası"nın 1.3.5-ci yarım bəndində "Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra – Komitə)" sözləri "Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)" sözləri ilə, 3.4.1-ci yarım bəndinin ikinci cümləsində "Komitə" sözü "Agentlik" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı ("Xalq" qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192) ilə 1 nömrəli əlavə – "Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsinin dövlət tənzimlənməsinə aid olan ölçmə metodikalarının (metodlarının) attestasiyası və tətbiqi Qaydası"nın 1.3.5-ci yarım bəndində "Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)" sözləri ilə və 3.4.1-ci yarım bəndinin ikinci cümləsində "Agentlik" sözü "Xidmət" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[2] [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816) ilə “Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi Qaydası”nın 2.1-ci bəndində “Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra – Komitə)” sözləri “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)” sözləri ilə, 2.2-ci, 2.3-cü bəndlərində, 2.5-ci bəndinin birinci cümləsində, 2.7-ci və 2.8-ci bəndlərində ismin müvafiq hallarında “Komitə” sözü ismin müvafiq hallarında “Agentlik” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192) ilə 4 nömrəli əlavə – “Texniki vasitələrin ölçmə vasitələrinə aid edilməsi Qaydası”nın 2.1-ci bəndində “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)” sözləri “İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)” sözləri ilə və 2.2-ci, 2.3-cü bəndlərində, 2.5-ci bəndinin birinci cümləsində, 2.7-ci və 2.8-ci bəndlərində ismin müvafiq hallarında “Agentlik” sözü ismin müvafiq hallarında “Xidmət” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[3] [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816) ilə 5 nömrəli əlavədə “Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi” sözləri “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192) ilə 5 nömrəli əlavədə “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi” sözləri “İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[4] [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816) ilə “Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Qaydası”nın 1.2-ci bəndində “Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra – Komitə)” sözləri “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)” sözləri ilə, 2.1.7-ci və 2.2.6-cı yarımbəndlərində, 2.3-cü bəndində, 3.1.2-ci və 3.1.3-cü yarımbəndlərində (hər iki halda), 4.2-ci (hər iki halda), 5.1-ci bəndlərində, 5.2.1.4-cü yarımbəndində, 6.1-ci bəndində, 6.2-ci (hər iki halda) bəndində, həmin Qaydaya əlavənin “Ölçmə vasitələrinin dövlət reyestri kitabının forması”nın 8-ci və “Standart nümunələrin dövlət reyestri kitabının forması”nın 7-ci sütunlarında “Komitənin” sözü “Agentliyin” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192) ilə 6 nömrəli əlavə – “Tipi təsdiq edilmiş standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin dövlət reyestrinin aparılması Qaydası”nın 1.2-ci bəndində “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)” sözləri “İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)” sözləri ilə, 2.1.7-ci və 2.2.6-cı yarımbəndlərində, 2.3-cü bəndində, 3.1.2-ci və 3.1.3-cü yarımbəndlərində (hər iki halda), 4.2-ci (hər iki halda) və 5.1-ci bəndlərində, 5.2.1.4-cü yarımbəndində, 6.1-ci və 6.2-ci (hər iki halda) bəndlərində, həmin Qaydaya əlavənin “Ölçmə vasitələrinin dövlət reyestri kitabının forması” cədvəlinin 8-ci və “Standart nümunələrin dövlət reyestri kitabının forması” cədvəlinin 7-ci sütununda ismin müvafiq hallarında “Agentlik” sözü ismin müvafiq hallarında “Xidmət” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[5] [30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816) ilə “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 1.4-cü bəndinin birinci cümləsində “Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə (bundan sonra – Komitə)” sözləri “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinə (bundan sonra – Agentlik)” sözləri ilə, 1.5-ci bəndində, 3.1-ci bəndinin birinci və ikinci cümlələrində, 4.3-cü və 6.1-ci bəndlərində ismin müvafiq hallarında “Komitə” sözü ismin müvafiq hallarında “Agentlik” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192) ilə 7 nömrəli əlavə – “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 1.4-cü bəndinin birinci cümləsində “Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinə (bundan sonra – Agentlik)” sözləri “İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)” sözləri ilə, 1.5-ci bəndində, 3.1-ci bəndinin birinci və ikinci cümlələrində, 4.3-cü və 6.1-ci bəndlərində ismin müvafiq hallarında “Agentlik” sözü ismin müvafiq hallarında “Xidmət” sözü ilə əvəz edilmişdir.

[6] [8 may 2021-ci il tarixli 145 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 19 may 2021-ci il, 101, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 5, maddə 524) ilə “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 1.4.1-ci yarımbəndi ləğv edilmişdir.

[7] [21 dekabr 2017-ci il tarixli 581 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 24 dekabr 2017-ci il, 285, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, 12, II kitab, maddə 2528) ilə “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 1.4.6-cı yarımbəndi ləğv edilmişdir.

[8] [15 aprel 2022-ci il tarixli 160 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 17 aprel 2022-ci il, 79) ilə 7 nömrəli əlavə – “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 3.3-cü bəndinə yeni məzmununda cümlə əlavə edilmişdir.

[9] [8 may 2021-ci il tarixli 145 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 19 may 2021-ci il, 101, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 5, maddə 524) ilə “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”nın 1 və 2 nömrəli əlavələrdə “standartların və texniki şərtlərin işarəsi” sözləri “texniki normativ hüquqi aktların rekvizitləri” sözləri ilə, “Normativ sənədlər” sözləri “Texniki normativ hüquqi aktlar” sözləri ilə, “əsas, o cümlədən” sözləri “əsas texniki normativ hüquqi aktlar, həmçinin” sözləri ilə və “normativ sənədin tələblərinə uyğunluğu” sözləri “texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[10] [8 may 2021-ci il tarixli 145 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (“Xalq” qəzeti, 19 may 2021-ci il, 101, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 5, maddə 524) ilə “Standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi

məqsədi ilə sınaqların keçirilməsi, standart nümunələrin və ya ölçmə vasitələrinin tipinin təsdiqi, bu barədə sertifikatın verilməsi, ölçmə vasitələrinin yoxlamalararası intervalının müəyyən edilməsi və dəyişdirilməsi qaydası, standart nümunələrin və ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq edən nişanlara dair tələblər və həmin nişanların vurulma Qaydası”na 3 nömrəli əlavənin 5-ci hissəsində **“texniki şərtin, digər normativ sənədin adı və işarəsi”** sözləri **“texniki normativ hüquqi aktın rekvizitləri”** sözləri ilə əvəz edilmişdir və **“Akta əlavələr”** hissəsinin 2-ci bəndində **“texniki sənədlərin (texniki tapşırığın və texniki şərtlərin)”** sözləri **“texniki tapşırığın və texniki normativ hüquqi aktların”** sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[11] **30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816**) ilə **“Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi Qaydası”**nın 2.1-ci bənddə **“Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra - Komitə) tərəfindən”** sözləri **“Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya haqqında”** Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq” sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[12] **30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816**) ilə **“Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi Qaydası”**nın 3.1-ci bəndinin birinci cümləsində **“Komitəyə”** sözü **“Azərbaycan Respublikasının Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinə (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri ilə, 3.1-ci bəndin ikinci, üçüncü cümlələrində və 3.2-ci bənddə ismin müvafiq hallarında **“Komitə”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192**) ilə 8 nömrəli əlavə - **“Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi Qaydası”**nın 3.1-ci bəndin birinci cümləsində **“Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyinə (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri **“İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)”** sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[13] **2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192**) ilə 8 nömrəli əlavə - **“Layihə-konstruktor və texnoloji sənədlərin məcburi metroloji ekspertizasının keçirilməsi Qaydası”**nın 3.1-ci bəndin ikinci, üçüncü cümlələrində və 3.2-ci bəndində ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Xidmət”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

[14] **30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816**) ilə **“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi Qaydası”**nın 1.3-cü bəndində **“Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra - Komitə)”** sözləri **“Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri ilə əvəz edilmişdir.

2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192**) ilə 10 nömrəli əlavə - **“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi Qaydası”**nın 1.3-cü bəndində **“Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri **“İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)”** sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[15] **30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816**) ilə **“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi Qaydası”**nın 2.2-ci bəndinin birinci cümləsində, 2.4-cü bəndin ikinci cümləsində, 2.5-ci və 2.7-ci bəndlərdə ismin müvafiq hallarında **“Komitə”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192**) ilə 10 nömrəli əlavə - **“Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi üzrə dövlət məlumat fondunun təşkili və aparılması, məlumatların fonda verilməsi, fondan sənədlərin və məlumatların təqdim edilməsi Qaydası”**nın 2.2-ci bəndin birinci cümləsində, 2.4-cü bəndin ikinci cümləsində, 2.5-ci və 2.7-ci bəndlərdə ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Xidmət”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

[16] **30 avqust 2018-ci il tarixli 366 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 1 sentyabr 2018-ci il, 194, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018-ci il, 8, maddə 1816**) ilə **“Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair Tələblər”**in 1.4-cü bəndində **“Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi (bundan sonra – Komitə)”** sözləri **“Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri ilə, 2.1-ci və 2.2-ci bəndlərində, 3.4.3-cü yarımbəndinin ikinci cümləsində ismin müvafiq hallarında **“Komitə”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

2 fevral 2021-ci il tarixli 27 nömrəli Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 7 fevral 2021-ci il, 28, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 2, maddə 192**) ilə 11 nömrəli əlavə - **“Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair Tələblər”**in 1.4-cü bəndində **“Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Agentliyi (bundan sonra – Agentlik)”** sözləri **“İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidməti (bundan sonra – Xidmət)”** sözləri ilə, 2.1-ci və 2.2-ci bəndlərində, 3.4.3-cü yarımbəndinin ikinci cümləsində ismin müvafiq hallarında **“Agentlik”** sözü ismin müvafiq hallarında **“Xidmət”** sözü ilə əvəz edilmişdir.

[17] **8 may 2021-ci il tarixli 145 nömrəli** Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin Qərarı (**“Xalq” qəzeti, 19 may 2021-ci il, 101, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021-ci il, 5, maddə 524**) ilə **“Ölçmə vasitələrinin kalibrənməsi işlərini yerinə yetirmək, kalibrənmə haqqında sertifikat vermək və ya kalibrənmə nişanını vurmaq hüququnun verilməsi Qaydası və kalibrənmə işlərinin yerinə yetirilməsinə dair Tələblər”**in 3.9.1-ci yarımbəndindən **“və standartların”** sözləri çıxarılmışdır.